

Немирне «шкільне перемир'я»

Окупантів не хвилює підготовка до першого дзвоника
» стор. 2

Наше молоко — для всього світу

Уже 18 українських заводів експортують свою «молочку» на європейський ринок
» стор. 8

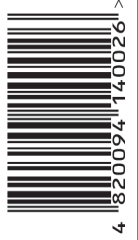
На німецьких крилах

В умовах «абсолютної тиші» «Динамо» здійснило найдорожчий трансфер у своїй історії
» стор. 15

Україна молода

Середа, 30 серпня 2017 року

№ 104 (5265)

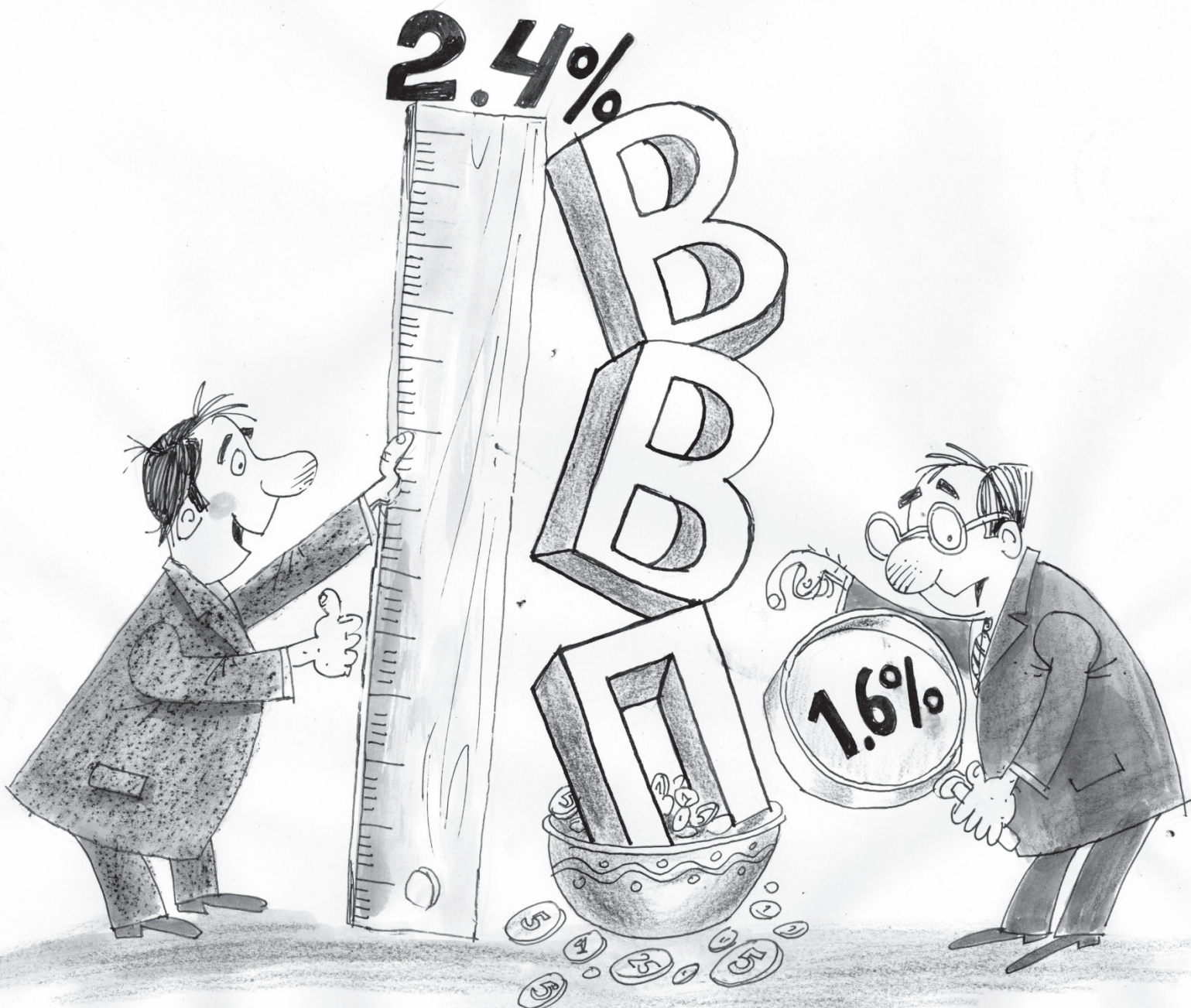

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 25,52 грн.
1 € = 30,43 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

ВВП на біржі

Зростання українського валового продукту вже п'ятий квартал поспіль пояснюється не роботою уряду і не реформами, а високими цінами на сировину на світовому ринку

» стор. 7

Малюнок Володимира СОЛОНЬКА.

Дмитро Тимчук
народний депутат України

«Якщо врахувати інформацію про те, що офіційного затримання Павла Гриба на території Білорусі не було, то виходить, що хлопця просто виманили за межі України та викрали співробітники ФСБ...»

ПІДСТУПНІ МЕТОДИ

Полювання на душі

Інваліда дитинства, українського юнака викрали співробітники ФСБ за звинуваченням у тероризмі

Ірина КИРПА

19-річний Павло Гриб виїхав рейсовим автобусом із Чернігова до міста Гомель на зустріч із дівчиною з Росії, з якою він познайомився через інтернет, та й зник. У День Незалежності України він перестав виходити на зв'язок із рідними, отож його батько, член громадської ради Держприкордонслужби України Ігор Гриб, терміново виїхав до Гомеля (Республіка Білорусь) на пошуки сина. За словами батька, раніше Павло телефонував щодня, а востаннє повідомив про те, що вже перетнув українсько-білоруський кордон, але на цьому зв'язок обірвався. Чоловік був приголомшений інформацією, що його сина звинувачують у причетності до скоєння терористичних актів на території Росії. З'ясувалося, що представники російських спецслужб внесли дані Павла до бази розшуку ФСБ Краснодарського краю (місто Сочі).

— Тепер я розумію, що ніякої дівчини не було, а співробітники ФСБ таким чином просто виманили його сина за межі України, щоб викрасти, — заявив батько безвісти зниклого українця. — Мій син є інвалідом дитинства та змушений щодня пити таблетки. Якщо він не буде приймати підтримуючу терапію, то його можна навіть не бити. Через тяжкість його вродженого захворювання це можна прирівняти до тортур.

Відомо, що МЗС України вже направило Білорусі дипломатичну ноту протесту в зв'язку зі зникненням громадянина України на її території. Керівництво Держприкордонслужби України також встановило зв'язок із колегами з Республіки Білорусь із метою прояснення долі Павла Гриба. Український консул у Мінську Олександр Новосолов підтвердив інформацію про те, що хлопця не затримували правоохоронні органи Білорусі.

— Це не перший випадок, коли російські спецслужби викрадають громадян України під приводом боротьби з тероризмом, — заявив народний депутат Дмитро Тимчук. — Я дуже сподіваюся, що така поважна міжнародна структура, як ОБСЄ, виявить інтерес до цієї справи. Якщо врахувати інформацію про те, що офіційного затримання Павла Гриба на території Білорусі не було, то виходить, що хлопця просто виманили за межі України та викрали співробітники ФСБ...

А ось український дипломат та громадський діяч Богдан Яременко закликав усіх мешканців України відмовитися від поїздок до міст Росії та тимчасово окупованих чужою країною територій України. За його словами, безпека та недоторканність життя людей у цих регіонах поки що не гарантуються. До списку особливого ризику потрапляють активні патріоти України, ветерани бойових дій у зоні АТО на Донбасі, а також учасники Майдану в Києві.

Як розповіли у прес-службі прокуратури Чернігівської області, за фактом зникнення у Білорусі громадянина України Павла Гриба відкрито кримінальне провадження за статтею 115 КК України («Умисне вбивство»).

Правоохоронці України проводять слідчі дії зі встановлення свідків, обставин події та місцезнаходження хлопця, який зник у сусідній країні.

Нагадаємо, що зараз на територіях анексованого Росією півострова Крим у тюрмах примусово утримується 17 громадян України за звинуваченням у диверсійній діяльності. Офіційні представники МЗС України нагадали про те, що викрадення людей, тортури та недотримання прав людини стали нормою життя для силовиків РФ, тому перебувати на території країни-агресора та захоплених або контрольованих нею землях небезпечно для життя громадян України. ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

Увечері 28 серпня незаконні збройні формування продовжили поодинокі обстріли позицій сил української армії, повідомили в прес-центрі штабу АТО. Як і в попередні кілька днів, неспокійно було в районі Авдіївської «промки». Тут із 18-ї години й до опівночі бойовики тричі обстрілювали наші позиції, використовуючи гранатомети, великокаліберні кулемети та стрілецьку зброю. А близько 22-ї години злочинці випустили по українських укріпленнях чотири міни калібру 82 міліметри. Крім того, на Донецькому напрямку факти застосування ворогом зброї було зафіксовано в районі шахти Бутівка, Майорська та Зайцевого.

На Приморському напрямку ввечері противник відкривав вогонь із великокаліберних кулеметів на околицях Водяного та Широкиного. На Луганському напрямку великокаліберний кулемет і стрілецька зброя бойовиків працювали неподалік Станиці Луганської.

Загалом за минулу добу російсько-окупаційні угруповання 19 разів обстрілювали українські позиції. Враховуючи пряму загрозу життю наших військових, сили АТО чотири

НА ФРОНТІ

Немирне «шкільне перемир'я»

Окупантів не хвилює підготовка до першого дзвоника

На війні, як на війні.

Фото Олесея Кромплєса

рази відкривали вогонь у відповідь. На щастя, втрат серед українських захисників немає.

Додамо, що в понеділок у районах проведення антитерористичної операції на території Донецької області перебував Президент України, Верховний головнокомандувач Збройних сил України Петро Порошенко. Крім участі у заходах із відновлення соціальної ін-

фраструктури Донбасу, увагу очільник держави приділив безпековій ситуації на тлі впровадження з 25 серпня цього року «шкільного перемир'я». Так, підкреслюючи той факт, що з початку «шкільного перемир'я» значно поменшало обстрілів і майже відсутні випадки застосування сторонами важкої зброї, він наголосив на необхідності посилення зусиль

щодо повного припинення випадків застосування будь-якої зброї, безумовного дотримання домовленостей, яких було досягнуто під час телефонних переговорів у «нормандському форматі» між лідерами Німеччини, Франції, України й Росії, та створення умов для мирного врегулювання конфлікту на Донбасі.

Зазначимо, що на Приморському напрямку підрозділами військової інспекції безпеки дорожнього руху (ВІБДР) Військової служби правопорядку Збройних сил України тривають заходи щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам і порядку експлуатації транспортних засобів. Останнім часом зусилля представників військових автоінспекцій було зосереджено на забезпеченні контролю за рухом військових транспортних засобів у районі виконання бойових завдань і складі військових комендатур, заходів дорожньо-комендантської служби та безпеки дорожнього руху. ■

ПРЕЦЕДЕНТ

Росія — це агресор

Такого висновку дійшов суд

Андрій Сухоруков (праворуч) із нагоди такої неординарної події спеціально скликав прес-конференцію.

Сергій ДОВГАЛЬ
Дніпро

Самарський районний суд у Дніпрі виніс безпрецедентне рішення. Справа стосувалася українського воїна, який загинув при визволенні міста Шахтарськ на Донбасі у 2014 році. Його мама звернулася до суду із заявою про встановлення юридичного факту — загибелі її сина внаслідок агресії Росії проти України.

Таке рішення суду у Дніпрі вже називають історичним.

«Раніше таких справ у нашому суді і, мабуть, у цілій області не було. Ну а сама справа виявилася нескладною, оскільки обставини загибелі були задокументовані», — зазначив голова Самарського суду Андрій Сухоруков на спеціально скликаній із цього приводу прес-конференції.

У травні цього року Сватовський суд Луганської області визнав факт вимушеного переселення в результаті збройної агресії Російської Федерації. ■

ПИЛЬНУЙ!

Арсенали на колесах

Два автомобілі зі зброєю виявили столичні поліцейські

Тарас ЗДОРОВИЛО

Чималий «улов» зброї вдалося зібрати цими днями столичним поліцейським. Зокрема, у Києві на вулиці Ломоносова, 31/1 поліцейський патруль на виїзді з двору зупинив автомобіль «ВАЗ-2105». При огляді автомобіля правоохоронці виявили зброю. Тож на людей, які були в

авто, довелося вдягнути кайданки. Затриманих виявилось четверо — це три громадянини України й один — Росії. На місце викликали слідчо-оперативну групу. Під час ретельного огляду автомобіля було вилучено зброю, гроші, балаклави, рукавички та дві рації, налаштовані на... хвилю поліції.

Неабиякий «сюрприз» чекав на

правоохоронців і під час іншого інциденту, що трапився в Києві на мосту Патона, де в понеділок сталася дорожньо-транспортна пригода: легковик з якогось дива протаранив вантажівку. Яким же було здивування поліцейських, коли під час перевірки легкового автомобіля вони побачили купу зброї. «Справжній арсенал зброї виявили патрульні Києва в одного з учасників ДТП на мосту Патона. Патрульні знайшли вісім предметів, схожих на пістолети, гвинтівку, сім гранат, які можуть бути бойовими, дві димові шашки, чотири ножі та величезну кількість відстріляних гільз», — повідомили згодом у прес-службі Патрульної поліції України.

Хто, куди й кому в обох випадках віз зброю та боеприпаси — силовикам іще належить з'ясувати. ■

■ ДОБРА СПРАВА

Спільнокошт для малечі

Влада області, району та села у складчину оновила дитсадок, який не працював 18 років

Людмила НІКІТЕНКО
Черкаська область

У селі Леськи Черкаського району святкували відкриття оновленого дитячого садка. Як розповіли «Україні молодій» у Черкаській ОДА, реконструювали цей дитсадок, який закрили ще у 1999 році, й відтоді малечу виводили до іншого, переповненого, або ж у сусідні села, коштом державного, районного та сільського бюджетів.

Узагалі, це — один із проектів, що реалізували в Черкаській області завдяки Державному фонду регіонального розвитку. Загалом на реконструкцію «Веселки» витратили близько 8 мільйонів гривень.

«Сьогодні важлива подія для Лесьок. Щоби справдити мрію громади, ми доклали максимум зусиль — спільно з нашим народним депутатом Сергієм Рудиком, який активно сприяв спрямуванню на це коштів із державного бюджету, а також керівництвом району та села. Та, звісно, з будівельниками з МП «Арсенал», — наголосив на відкритті дитячого садочка

Дитсадок у Леськах капітально оновили. Фото надане прес-службою Черкаської ОДА.

голова Черкаської облдержадміністрації Юрій Ткаченко.

За його словами, завдяки децентралізації місцеві громади нині мають ресурс для розвитку своєї інфраструктури.

«Ми й надалі спільно працюватимемо над тим, щоб наші садочки та школи

ставали кращими, сучаснішими, комфортнішими», — наголошує очільник Черкащини.

До речі, тепер оновлений дошкільний навчальний заклад у Леськах відвідуватимуть 70 хлопчиків і дівчаток. І для місцевої громади це значна подія. ■

■ ВТРАТИ

В АТО вцілів, загинув у Єгипті

Тернополяни вшановують пам'ять одного з найхаризматичніших місцевих «свободівців»

Світлана МІЧКО

В Архікатедральному соборі Тернополя відбулася багатолюдна панахида за упокій душі депутата Тернопільської міськради, голови міської організації ВО «Свобода» Володимира Стаюра, який загинув минулої суботи під час відпочинку в Єгипті. Також, вшановуючи пам'ять про колегу, депутати Тернопільської міської ради провели коротку позачергову сесію, де прийняли рішення про посмертне призначення йому звання почесного громадянина міста Тернополя. У своєму виступі на цій сесії міський голова Тернополя Сергій Надал нагадав присутнім, що Володимир Стаюра був першим, хто колись підняв синьо-жовтий прапор над Тернопільською

міською радою, а також одним із перших, хто поїхав на підтримку Майдану в Києві та добровольцем у зону АТО (перебував у складі добровольчого батальйону «Січ», згодом був заступником командира роти «Карпатська Січ» 93-ї ОМБр ЗСУ. — Авт.). «Це була дуже світла людина. Людина відверта і правильна, часом навіть дуже правильна. Але всі його любили і поважали саме за відвертість. Якщо він давав слово, то він це слово тримав», — сказав Сергій Надал про свого побратима по партії.

Згадували про покійного і під час урочистого відкриття в рамках святкування Дня міста «Зірки Героям-добровольцям» на Алеї зірок у Тернополі. Тим часом тіло Володимира Стаюра досі пе-

Загиблий був депутатом Тернопільської міської ради, брав активну участь у Революції гідності, а згодом поїхав добровольцем у зону АТО.

ребує в Єгипті, з його перевезенням в Україну виникли проблеми, задля вирішення яких представники місцевої влади та ВО «Свобода» ве-

дуть зараз перемовини з консульством України в Єгипті.

У 51-річного Володимира Стаюра залишилися дружина та двоє синів. ■

■ КОМУ ЗАКОН НЕ ПИСАНИЙ

Димінський «здимів»

Бізнесмен ігнорує виклики до слідчого у справі про ДТП, в якій загинула людина

Дар'я БАВЗАЛУК
Львів

Відомий бізнесмен, почесний президент футбольного клубу «Карпати» Петро Димінський не з'явився на виклик до Головного слідчого управління Національної поліції для проведення слідчих дій у справі про смертель-

не ДТП у Львівській області. Про це повідомив спікер Національної поліції України Ярослав Тракало. «Сьогодні громадянин Димінський не з'явився, як і жодного разу до цього, до Головного слідчого управління Національної поліції для проведення слідчих дій», — зазначив Тракало. Натомість він на-

голосив, що наразі Димінський перебуває в статусі свідка у справі.

Ярослав Тракало також зазначив, що поки рано говорити про можливе оголошення Петра Димінського у розшук.

Як стало відомо «УМ», адвокат Димінського Микола Лисий зазначив, що не знає, коли його клієнт має намір повернутися до України і чи піде після цього на допит. «Говорити про це можна буде тоді, коли у мене буде з ним зв'язок», — додав захисник.

Нагадаємо, 18 серпня автомобіль з кортежу Димінського на автошляху Львів—Краковець поблизу с. Ямельня Яворівського району Львівської об-

ласті врізався в «Опель», за кермом якого перебувала 31-річна місцева мешканка Наталія Тріль. Жінка загинула в аварії. Її родичі стверджують, що за кермом «Мерседеса» перебував бізнесмен Димінський. Водночас один із його охоронців, Андрій Борщ, повідомив поліції, що він керував автомобілем під час ДТП. Його взяли під варту за рішенням суду.

22 серпня Димінський полетів до Швейцарії. Того ж дня народний депутат фракції «Народний фронт» Антон Геращенко повідомив, що допит Петра Димінського призначений на 23 серпня, і той буцімто вже отримав повістку, але ні 23-го, ні пізніше бізнесмен до слідчого не з'явився. ■

■ ПОСТСКРИПТУМ

Музика у старому місті

У Львові відбувся міжнародний музичний фестиваль

Дар'я БАВЗАЛУК

Учора у двох містах — Львові та Кракові — завершив свою роботу міжнародний музичний проект. Ідея спільного щорічного проведення українського і польського фестивалів — «Музика у старому Львові» та «Музика у старому Кракові» належить засновникові відомого українського камерного оркестру «Віртуози Львова», народному артисту України Сергію Бурку та засновнику польської капели «Краковієнсіс» і польського фестивалю «Музика в старому Кракові» Станіславу Галонському. Диригент Сергій Бурко вирішив започаткувати фестиваль чотири роки тому, щоб відзначити 20-річчя Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова». Подвійне музичне свято у Львові та Кракові — духовний місток між дружніми містами, символ спільних цінностей. «Тематика старовинного королівського міста дуже личить фестивалю, адже його особливістю є те, що концерти відбуваються одночасно в храмах, пам'ятних та історичних місцях Львова та Кракова. Міста-побратими запрошують відомих виконавців та колективи з різних країн, а глибокі культурні та мистецькі традиції, історичні пам'ятки, які внесено до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, створюють духовний міст та своєрідну паралель між Львовом та Краковом», — говорить Сергій Бурко.

Цього року на фестивалю до Львова завітали Белфастський філармонійний хор (Північна Ірландія), вокальний ансамбль Collegium Zielenksi, хор Krolewscy Rorantysci (Польща), піаніст Артур Грін (США) та численні солісти і колективи з Польщі та України. В концертах фестивалю звучала музика Вівальді, Баха, Моцарта, Равеля, Регера, Барвінського, Шостаковича, Скорика...

«Особливістю фестивалю є те, що концерти виходять за межі традиційної сцени. Серед цьогорічних локацій були Римокатолицька катедрa, Палац Потоцьких, музей Пінзеля та інші знакові місця королівського Львова. Храми наповнювала органна музика, старовинні палати — звуки скрипки, фортепіано. Зокрема, відкриття відбулося у храмі святих апостолів Петра і Павла за участю вокального ансамблю Collegium Zilenski, хору Krolewski Rorantysti (Краків), камерного хору «Глорія» (Львів) та органістки Олени Мацелюх. Диригував Станіслав Галонський, засновник краківського фестивалю та багаторічний партнер львівських музикантів», — повідомили у міськраді. Однією з найяскравіших подій фестивалю став учорашній фінальний концерт за участю старовинного Белфастського філармонічного хору з Північної Ірландії. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Обранців потрусили

Масштабні обшуки почалися зранку 29 серпня в Миколаєві: співробітники військової прокуратури і працівники СБУ обшукували 90 депутатів міськради і відомих у місті підприємців. Про це повідомила речниця Генпрокурора Лариса Сарган, щоправда, вона була небагатослівною, тому з інших джерел стало відомо, що обшуки, зокрема, проходили у депутатів міської ради від партії «Опозиційний блок» і Михайла Титова, відомого під кличкою «Мультик». Їх підозрюють у «постачанні зброї і наркотиків із зони АТО» — саме таке формулювання міститься в постанові суду про проведення обшуку.

Також повідомляється, що обшуки проводили і в департаменті ЖКГ, а також удома в директора підприємства «Центрліфт» Сергія Швеця. Санкції на проведення обшуків видано Жовтневим районним судом міста Маріуполь за поданням слідчого прокуратури Миколаївської області. ■

Денис Богуш
політехнолог

«Гонтарева, звичайно, не ангел. Але, будучи людиною Президента, нарватися на те, щоб отримати попередження від ГПУ, яке теж контролює Президент, — це треба постаратися».

ОЦІНКИ

Чому Путін бродить по східному Донбасу?

Становлення України — найцікавіший у Європі державний проект

Віктор ЮЩЕНКО,
Президент України 2005—2010 років

У нас сьогодні є війна. Це найбільший іспит нашому суверенітету і територіальній цілісності. Від нас вимагається повна мобілізація. Що у таких умовах каже Конституція?

Конституція каже, шановні, якщо у вас війна — забудьте про вибори. Аристокель казав — перший крок до правди починається з дефініцій. Якщо ви правильно сформулювали дефініцію, тобто, якщо ви правильно назвали питання чи проблему — ви правильно усвідомили, як на неї відповідати. Якщо ви лживо називаєте її — у вас лживі плани.

Конституція каже: під час війни не займайтеся політичним цькуванням. Від вас вимагається лише одне — внутрішня інтеграція.

У нас у 42-му році виборів не було, і в 43-му, і в 44-му не було виборів. А в Німеччині на жодній з територій виборів не було ще чотири роки після війни, тому що у 46-му році перемогла би партія Гітлера.

От і ми маємо йти по конституційній лінії аналізу війни. Або треба викинути Конституцію. Якщо ми не викидаємо Конституцію, тоді в умовах війни, не треба з нею «упражняться», не треба під час війни її змінювати. Конституція під час війни спрямовує нас на створення уряду національного порозуміння.

Ми всі повинні навчитися говорити одним голосом хоча би по 10—15 пріоритетних питаннях, щоб перемогти ворога. Перша ознака утвореної нації — це коли 2/3 питань вирішуються з однієї узгодженої позиції. От запитайте сьогодні поляка, яке у них перше питання? Вони скажуть — перше питання — це робити чи не робити аборт, а друге питання — це ПДВ: 21% чи 17%. Бо питання мови, історії і культури для них має єдину відповідь. А ми кажемо, що це зараз неважливо.

Водночас Путін зараз бродить по Східному Донбасу не лише тому, що він агресор, а тому що, хай вибачать мене всі, хто не згоден, ця територія — найслабкіша ланка нашої національної єдності. Бо коли Путін ходить по Донбасу, він чує російську мову, він ходить у російську церкву, він читає російську газету, він ходить у російський театр, він дивиться російське телебачення. Це готовий «руській мір».

Ті, хто добре знають українську історію, вони добре розуміють, чому Донбас русифікований і руськоцерковлений. Ми розуміємо, що це спрямована політика, яка велася більше трьохсот років. Люди стали жертвами такої політики. Але коли ми говоримо, з чого починати, то не з євроінтеграції, не з зовнішньої політики, не з демократизації, а з національного відродження.

Коли я займався цією політикою, відбудовували Батурин, Чигирин, Крути, я на усіх прес-конференціях чув — «пане Президент, чи це не дорого? Чи не дорого будувати пам'ятник Голодомору за 103 мільйони гривень?». Я відповідав — запитайте у євреїв, скільки Яд ва-Шем коштував і коштує до сьогоднішнього дня? Це не лише трагедія. Це та консолідуєча річ, яка торкається і дітей, і онуків. А нам нав'язують через російську церкву, ЗМІ, театр чи кіно слова «новорос», «малорос», «хохол». А я — українець, і за мною стоїть багата історія і великий внесок у світову розбудову.

Я переконаний, що ми розумінаємо. Ми починаємо спиратися на активи, які раніше не працювали або були невідомі для нас. Головне, щоб у нас руки не опустилися. Щоб не було зневір'я. Щоб не думалося, що влада не та чи шари не такі. Бо мало яка нація після 300 років безпам'ятства, не маючи своєї централізованої держави, з'являється на європейській мапі. А європейська мапа дуже розписана. За кожен шматочок ішла віковична боротьба. І ось з'являється не нова держава, а держава, яка має тисячолітній історичний спадок після трьох століть гноблення.

З'являється держава з найбільшою національною територією. То я думаю, що «желваки бігають» не в одного політичного гравця. Як трапилось так, що з'явилася держава, якої 300 років на мапі майже не було, яку після Першої світової поділили десятками кордонами, після Другої світової просто забули.

Насправді, це найцікавіший у Європі державний проект, становлення ретро-держави, якою є Україна. Із суспільством, яке частково денационалізоване, русифіковане, але дайте нам одне покоління, яке б пожило у нашій цілеспрямованій національній політиці, і Україна нічим не поступиться ні полякам, ні болгарам, ні мадярам, нікому. ■

ПИТАННЯ РУБА

Посадять чи не посадять

Проти Валерії Гонтаревої можуть висунути нові обвинувачення

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Новий політичний сезон, який починається з вересня, знову актуалізує деякі питання, що так і лишаються у підвищеному стані. Одне з них: хто ж очолить головну державну скарбницю — Національний банк України, який уже скоро півроку як формально «безголовий». Валерія Гонтарева, як уже зазначала «УМ», попри те, що 10 травня подала прохання про відставку, а тоді пішла у тривалу відпустку, досі де-юре лишається очільницею цієї установи. Де-факто НБУ керує її перший заступник Яків Смолий. А в адміністрації Президента ламають голову над гідною кандидатурою, яка змогла б розгребти завали, залишені Гонтаревою, із мінімальною шкодою для всіх учасників концесії.

Але скільки б не тягнули час, для серйозної розмови із зарубіжними партнерами потрібен саме голова Нацбанку, а не людина в статусі «тимчасово виконуючого обов'язки». І, як пообіцяла представник Президента у Верховній Раді Ірина Луценко, до кінця вересня Петро Порошенко внесе на розгляд Верховної Ради свої пропозиції. «Ця кандидатура є, дві. Банкіри... Незалежні, рівновіддалені від політичного впливу і так далі. Ця кандидатура буде внесена до середини, даю для себе люфт — до кінця місяця», — зазначила Ірина Луценко. Утім, хто б не очолив НБУ, а і зарубіжних партнерів, і громадськість більше цікавить інше питання: чи відповідь Валерія Гонтарева за усі провали у своїй роботі, чи все обмежиться лише відставкою? Бо від відповіді на нього залежить те, поверне НБУ довіру до себе чи все буде по-старому.

«Бомба» для Гонтаревої

Попри те, що Валерія Гонтарева на час своєї довготривалої відпустки зникла з інформаційного поля, мари над головою екс-очільниці НБУ то розходилися, то знову збиралися. На початку літа справу за підозрою у втручання в документообіг суду було закрито за відсутністю складу злочину, однак уже в липні Печерський райсуд Києва зобов'язав Генпрокуратуру поновити слідчі дії. Триває розслідування й інших зловживань: прокурор Генпрокуратури Владислав Куценко нещодавно заявив, що проти Гонтаревої та її команди можуть бути висунуті нові обвинувачення, зокрема, у різкому знеціненні української гривні та розпродажі за безцінь активів оголошених банкрутами банків. «У нас є достатньо серйозні нові деталі, які надходять до мене

Доки Гонтарева «відпочиває», ГПУ продовжує під неї копати. А Президент — готує заміну.

і від вкладників, і від аналітиків. Все це систематизується і буде передане до ГПУ та НАБУ. Я думаю, ніхто не відкрутиться. Це буде просто бомба. Я впевнений, що ми не маємо права дозволити їй (Валерії Гонтаревій. — Ред.) уникнути відповідальності або відбутися легким переляком у вигляді звільнення за, фактично, розвал банківської системи України», — зазначив Куценко. За його словами, коливання курсу з 11 до 30 гривень за долар можна кваліфікувати як зловживання службовим становищем, і слідство не відкидає припущення, що це було зроблено свідомо, для збагачення певних груп людей.

Схеми, схеми, схеми...

Якщо фахівцям із ГПУ забракне досвіду для того, щоб розібратися в усіх підводних течіях банківських махінацій, вони можуть скористатися допомогою опонентів Гонтаревої, а разом — і Петра Порошенка. Народні депутати від «Опоблоку» Євген Мураєв та Вадим Рабінович на підконтрольному каналі NewsOne розгорнули цілу кампанію з власною оцінкою діяльності екс-голови Нацбанку. А Сергій Тарута випустив навіть книжку (причому російською і англійською мовами, щоб пояснити і світовій спільноті, що ж у нас відбувається), де детально розписані всі схеми та їхні наслідки для банківської системи України. «Там настільки були серйозні розкрадання і на тому ж «Приватбанку», і по «Дельта-банку», що виникає мільйон питань. На рекапіталізації банків заробляли ж усі. І тепер перед Президентом стоїть непросте завдання: поставити на місце Гонтаревої свою людину, яка змогла б провести аудит і при цьому багато чого приховати. А у Гон-

таревої є два шляхи — або тікати, або її посадять. Або є ще третій варіант — справу потишеньку замнеть», — переконаний політехнолог Денис Богуш.

Утім, на його думку, багато чого у цій справі залежатиме і від професійності команди Луценка. А цього у Генерального прокурора без відповідної освіти поки ще бракує. «Луценковий зараз вкрай необхідно довести свою ефективність як Генпрокурора, а досвіду не вистачає. Тут потрібні знання тонкощів справи, яких у Юрія Віталійовича немає. Це треба бути Піскуном, щоб п'ять разів іти у відставку і п'ять разів повновластяться на законних підставах — при різних президентах. А в Луценка поки що більшість справ не витримує випробування судом. Тут є три аспекти: перший — КПК такий, що не дає можливість посадити корупціонерів за ґрати; другий — корумпованість судів і третє — недостатній професіоналізм у зібранні доказів. І ті гучні подання, які були на початку літа, — вони всі вже потрохи розвалюються. І справа «діамантових прокурорів» зависла, і в боротьбі з «бурштиною мафією» поки що вагомих зрушень немає. Я уже мовчу про справу Портнова, який у Європейському суді відсудив у Європи компенсацію за накладені на нього санкції. Тому для Луценка справа честі — довести свою ефективність, а ця справа — непоганий шанс. Він навіть із Президентом зайшов у протистояння, бо для Порошенка Гонтарева — своя людина, яка від початку вела всі його справи і «надто багато знає». Але чи вистачить досвіду грамотно довести все до логічного кінця, чи все знову розвалиться — це питання поки що відкрите», — говорить Денис Богуш. ■

■ ПРОТЕСТИ

Ізраїльські «майдани»

Євреї вимагають суду над главою уряду

Ігор ВІТОВИЧ

Прем'єр-міністр Ізраїлю Бенямін Нетаньяху почувається все невпевненіше у своєму кріслі. З кінця 2016 року проти нього тривають два розслідування. Перше стосується розкішних подарунків, які сам прем'єр та члени його родини ніби отримували від бізнесменів. За повідомленнями ізраїльських ЗМІ, Нетаньяху впродовж семи чи восьми років отримував від ізраїльського підприємця, голлівудського продюсера та свого особистою приятеля Арнона Мільчана у подарунок сигари. Вартість цього «курива» обраховується десятками тисяч доларів. Бізнесмен також нібито дарував дружині прем'єра Сарі шампанське, пляшка якого коштує близько 100 доларів.

Друге розслідування стосується переговорів глави уряду з власником найбільшої ізраїльської газети «Єдіот Ахронот», під час яких Нетанья-

Прем'єр Нетаньяху: ці руки нічого не брали.

ху переконував співрозмовника виставляти в газетних публікаціях владу в привабливому світлі.

Нетаньяху неодноразово відкидав звинувачення стверджуючи, що «наїзди» на нього ведуться ворожими ЗМІ. Але агенція «Ассошіейтед Пресс» констатує, що звинувачення у фінансових злочинах підірва-

ли довіру народу до глави уряду. Противники Нетаньяху закликають його подати у відставку, але, згідно з ізраїльським законодавством, глава уряду не мусить відмовитися від посади, навіть якщо йому висунуть офіційні обвинувачення.

Через це опоненти Нетаньяху вирішили взяти ініціати-

ву у власні руки. Починаючи з грудня 2016-го кожного суботнього вечора противники прем'єр-міністра приходять до його будинку з вимогами відставки. Спочатку такі акції збирали приблизно по 500 мініфестантів. Але згодом почали набирати сили. Позаминулої суботи біля будинку Нетаньяху зібралось вже 2,5 тисячі його противників. Ситуація почала виходити з-під контролю, на постійний суботній галас почали скаржитися жителі району, де мешкає прем'єр. Відтак Верховний суд Ізраїлю постановив, що у разі участі в акції більше 500 осіб такі зібрання біля будинку прем'єра можуть відбуватися лише з дозволу цього суду. І не дозволив провести таку акцію минулої суботи, бо кількість учасників мала бути більшою.

Оскільки заборона стосувалася саме території навколо будинку глави уряду, то маніфестанти цього разу перемістилися під будинок генерального прокурора Ізраїлю в місті Петах Тікві. Люди вимагали від генпрокурора, щоб він висунув Беняміну Нетаньяху обвинувачення в корупції, повідомляє газета «Таймс оф Ізраел». Важко передбачити, що вигадують опоненти Нетаньяху найближчої суботи. ■

■ ПОГЛЯД

Україна й арабський світ:

шукати партнерів, а не ворогів

Василь БОГДАН,
експерт із питань безпеки,
генерал-лейтенант

В один із презентаційних днів Прямого каналу пан Кисельов мав розмову з директором Українсько-ізраїльського інституту стратегічних досліджень ім. Голди Меїр паном Фельдманом. За ініціативою ведучого обговорювали питання можливої подібності набуття державності Ізраїлем та Україною. Опускаючи перебіг непозбавленого пізнавальності обговорення, варто звернути увагу на озвучену директором Інституту тезу, що, вбачається, виглядає дещо провокативно і може у перспективі створити певну напругу у відносинах України з низкою країн арабського світу.

Зокрема, пан Фельдман заявив: «Ізраїль перебуває в оточенні ворожих країн». Не конкретизувавши, правда, яких саме. Хоча відомо, що це арабські країни. З позиції лише громадянина Ізраїлю, який перебуває у постійній напрузі і боєготовності, подібна констатація пана Фельдмана є закономірною і зрозумілою. Проте чи має так говорити директор Українсько-ізраїльського інституту, який, за визначенням, повинен враховувати позицію Української держави, що з окремих питань дещо відмінна від бачення Ізраїлю?

Як відомо, офіційний Київ у міжнародних відносинах дотримується стратегії всебічного розвитку взаємовигідних і рівноправних відносин з усіма країнами світу. Звісно, якщо до них не застосовано відповідних міжнародних обмежувальних санкцій. І країни арабського світу, як привабливі ринки та інвестори, є предметом постійної уваги українського уряду.

Тому заяви, подібні тій, що озвучив публічно пан Фельдман, очевидно, несуть у собі ризики щодо реалізації низки амбітних торгово-економічних і військово-технічних проектів України з арабськими партнерами. Особливо, якщо в арабській спільноті запанує думка, що Україна діє у фарватері не завжди виваженої політики Ізраїлю. А «друзів», які завжди готові підіграти такі настрої, в Україні не бракує. Неприпустимо, щоб Україна також опинилася в «оточенні ворожих країн». Достатньо їй одного ворога — путінського режиму, для якого всі сусіди — або раби, або вороги.

Якщо ж подібний підхід, у тому числі й двомовний формат передачі каналу, є редакційною політикою Прямого каналу, то це пояснює той факт, що до його утворення мають стосунок колишні активні функціонери з тріском збанкрутілої Партії регіонів. Відкритим поки що залишається питання щодо паритетності впливу українського управлінського сегменту на діяльність спільного Інституту. Напевне, зазначене належить до компетенції Національної ради з питань телебачення і радіомовлення, Міністерства юстиції України та СБУ. ■

■ АГРАРНИЙ СЕКТОР

Олег БОРОВСЬКИЙ

В Європейському Союзі щодня зникає приблизно тисяча сільських господарств. Цей процес уже почав серйозно загрожувати харчовій безпеці Європи, впливає зі звіту про контроль аграрного сектору Європейської рахункової палати.

Рахункова палата має підстави бити на сполох, оскільки лише за період 2005—2013 років у ЄС зникли майже чотири мільйони сільських господарств — їх кількість зменшилася за цей час із 14,5 млн. до 10,7 млн. І в останні роки ця тенденція не знала сповільнення. Якщо процес триватиме, то невідомо, хто годуватиме європейців через 10, 20 чи 30 років.

Представники Європейської рахункової палати вважають, що Євросоюз повинен докорінно змінити ставлення до сільського господарства. Замість кількарічних програм підтримки аграрного сектору потрібно запровадити довготермінові програми зміцнення європейського сільськогосподарського сектору. Варто також намагатися здійснювати рівні доплати для селян у всіх країнах ЄС.

Старіння й вимирання села — це не тільки українська тенденція. Європейське село теж старіє, а то й просто вмирає. Рахункова палата вказує, що лише у двох країнах ЄС — Австрії та Польщі — понад 10% сільських господарств перебувають у руках молодих людей. І це вже вважають успіхом. ■

Село старішає

В Євросоюзі драматично скорочується кількість фермерів

Сьогодні європейські фермери забезпечують роботою сотні українців. Але тенденції в аграрному секторі - невтішні.

■ НОВИНИ ПЛЮС

Санкції з РФ не знімуть

Канцлерка Німеччини Ангела Меркель заявила на традиційній літній прес-конференції у Берліні, що без дотримання Мінських домовленостей ЄС не зніме санкції з Росії. «Ми працюємо разом із президентом Франції, а також за допомогою Сполучених Штатів, над пошуками рішень (щодо конфлікту в Україні). — Ред.) у рамках «Нормандського формату». Ми вчора у своїй спільній заяві чітко наголосили на тому, що дотримання угоди про припинення вогню має найважливіше значення, — цитує Меркель агенція «Рейтер». — Якщо буде дотримано Мінських домовленостей, то це буде виконанням вимоги для скасування санкцій проти Росії».

Трамп озброює поліцію

Після дворічної заборони американські поліцейські знову зможуть отримувати та використовувати вогнепальну зброю та боєприпаси з армійських арсеналів. Відповідний указ підписав президент США Дональд Трамп. Документ скасовує обмеження на використання поліцейськими камуфляжної уніформи, бронезилетів, щитів, вогнепальної зброї тощо. Ці обмеження були запроваджені указом президента США Барака Обами в 2015 році у зв'язку з вбивством темношкірого 18-річного Майкла Брауна в місті Фергюсон і протестів, які пройшли після цього по всій країні.

Напад у Кабулі

Терорист-смертник влаштував теракт поблизу відділення банку неподалік посольства США в Афганістані. Результатом нападу стала загибель щонайменше п'ятих осіб, не менше дев'ять потерпілих дістали поранення. Поки що ніхто з екстремістських рухів і терористичних угруповань не взяв на себе відповідальність за напад.

Туреччина все далі від Європи

Президент Єврокомісії Жан-Клод Юнкер заявив, що Туреччина віддаляється від Європи «семициліметровими кроками». Про це Юнкер сказав учора на конференції послів ЄС у Брюсселі. «Туреччина віддаляється від Європи

семициліметровими кроками, і нам, звісно, треба буде переглянути, чи варто продовжувати переговори з цього приводу», — заявив він.

ООН стурбована корейськими ракетами

Рада безпеки ООН учора мала зібратися на екстрене засідання для обговорення ситуації у зв'язку з останнім запуском Північною Кореєю балістичної ракети, що пролетіла над територією Японії й упала у водах біля Хоккайдо. Раніше з вимогою скликання засідання Радбезу виступив прем'єр-міністр Японії Сіндзо Абе, назвавши пуск і проліт ракети над японською територією «безглуздя» і небаченою раніше серйозною загрозою миру і безпеці в регіоні. ■

■ ВИХІД Є

Формула успіху

Український Ренесанс — це не мрія, це наш план!

Олег ЛЯШКО, лідер Радикальної партії

Україні необхідно вивільнити той величезний потенціал, який має наша талановита і могутня нація. Спрямувати енергію людей та всі наявні ресурси на розвиток нашої країни. Відкрити шлюзи на шляху Українського Ренесансу! Вірю, що найвища місія держави Україна — зробити українців щасливими. Через гідний добробут, здоров'я, безпеку, освіту, соціальний захист, дозвілля, а також можливості самореалізації та відчуття перспективи для кожного громадянина. Якщо не для цього, то для чого тоді потрібна держава?

Навіщо реформи, що ведуть до бідності?

Нам, українцям, усьому суспільству, треба перестати заплющувати очі на реальний стан справ. Визнаємо — реформи, проведені після Революції гідності, не стали успіхом і не виправдали сподівань. Люди прагнули радикальних змін, докорінної трансформації країни, але отримали лише поодинокі позитивні зрушення, а переважно — слабку зовнішню та хибну економічну політику, імітацію боротьби з корупцією та консервацію старої «системи».

Влада не прийняла всерйоз запит суспільства і сприйняла за це втрату його довіри. Замість того, щоб стати головним агентом радикальної модернізації країни, вище керівництво держави зосередилось на повзучій контрреволюції з метою концентрації владних повноважень. Це, разом з російською агресією та хибною соціально-економічною і слабкою міжнародною політикою, призвело до розчарування та зневіри суспільства. Влада втратила довіру власного народу, а отже, і внутрішню «точку опору». Це змусило її шукати опору ззовні і йти на поводу в закордонних кредиторів та інших країн, інтереси яких далеко не завжди співпадають з інтересами України.

Критикуючи команду Радикальної партії за нашу послідовну позицію, що успіх реформ — це зростання доходів і купівельної спроможності громадян, нові інвестиції, збільшення виробництва та експорту, а не «затягування пасків» населенню, європейські тарифи при мізерних доходах, тотальна приватизація чи набирання закордонних кредитів, — влада вдалась до масштабної пропаганди, намагаючись замаскувати провали власної бездарної соціально-економічної політики. Мовляв, реформи завжди «болісні», і раз Україні дають закордонні кредити, значить, вони успішні. Але кожен громадянин розуміє, що успіх реформ вимірюється не глибиною «боргової ями», в яку влада заганає країну, а вмістом кишень кожного українця та тим, що на ці гроші можна придбати.

Вищі посадовці країни на чолі з Президентом забули, а може, і взагалі не згадували, що влада — інструмент служіння суспільству та розвитку країни, а не механізм самозбагачення та задоволення власних амбіцій. Нарощувати свої статки, коли вся країна стає біднішою і слабшою через твою політику — сумнівний привід для гордості, які б дифірами не співало твоє близьке оточення.

Сподіватись, що ситуація виправиться сама собою, — марно. Україні сьогодні потрібен «примус до модернізації», замовником якого є Українське суспільство. Потрібен «Український план» та уряд народної довіри, здатний його реалізувати в інтересах України та українців, а не закордонних кредиторів на кшталт МВФ, не Євросоюзу чи олігархів від влади. Основу такого плану ми з моїм заступником з економічної політики Віктором Галасюком запропонували Президенту, Прем'єр-міністру та Голові Верховної Ради ще понад рік тому і згодом оновили і доповнили його. Це системний та сміливий Антикризисний план розвитку економіки, який містить конкретні заходи й інструменти та дасть змогу країні перейти від сировинно-боргового дрейфу і виживання до економічного ренесансу і динамічного розвитку.

Кожній думаючій людині в країні зрозуміло, що «економічні реформи» влади зазнали фіаско. Цей фрагментарний набір часто-густо антисоціальних та антипідприємницьких експериментів зробив українців біднішими, не покращив умов ведення бізнесу, не ліквідував системних фінансово-економічних дисбалансів та послабив позиції України на міжнародній арені.

Українська економіка з 1990 по 2015 рр. у реальному вимірі скоротилась на 41,4%. Згідно з даними Світового банку, це найгірший результат у світі. Зі 149 країн, які розкрили повну статистику ВВП за цей період, він знизився лише в п'яти випадках. Україна «випередила» Молдову (-29,2%), Грузію (-12,9%), Зімбабве (-0,6%) і Центральн-Африканську Республіку (-0,6%). ВВП інших країн збільшився: найменше в Таджикистані (+15%) і Демократичній Республіці Конго (+28%), і найбільше в Китаї — зріс удесятеро. А ми з 1990 року втратили більше 1/3 ВВП у реальному вимірі, і хоча за ВВП на душу населення (за паритетом купівельної спроможності) 26 років тому мали стартову позицію, кра-

Сподіватись, що ситуація виправиться сама собою, — марно. Україні сьогодні потрібен «примус до модернізації», замовником якого є українське суспільство.

щу за Малайзію, Польщу та Білорусь, були на одному рівні з Туреччиною та Румунією, на сьогодні відстали від них у 2-3 рази.

Перспектива, яка не радує

Такий безпрецедентний економічний спад в Україні відбувся на тлі масштабної тінізації та монополізації економіки, технологічної примітивізації виробництва та деіндустріалізації, поглиблення зовнішньої фінансової та енергетичної залежності, розквіту корупції та формування олігархічно-сировинного ладу. Натомість країни, які запроваджували економіку підприємницької ініціативи та інновацій, справедливої ринкової конкуренції та інвестиційних стимулів, економіку випуску та експорту продукції з високою доданою вартістю, успішно розвивались. Як наслідок, реальний ВВП України на душу населення (за паритетом купівельної спроможності) у 2016 році був удвічі меншим за ВВП Білорусі, Румунії, Туреччини та втричі меншим за ВВП Малайзії чи Польщі і становив 7 668 дол. США. Номінальний ВВП України на душу населення у 2016 році становив лише 2 185 дол. США.

Продовження бездумної політики ринкового фундаменталізму, одностороннього фокусування на дерегуляції та приватизації як панацеї, «затягування пасків» населенню, тарифна «шокова терапія» та фанатична фіскальна консолідація укупі з регулярними закордонними запозиченнями, а також обмежувальною грошово-кредитною політикою НБУ консервують економічно збиткову модель, за якою Україна вивозить за кордон сировину та низькотехнологічну продукцію з малою доданою вартістю, талановитих людей та зароблені в Україні прибутки і відсотки, а ввозить дорогі енергоносії, готову продукцію з ви-

Команда Радикальної партії розробила і готова реалізувати Антикризисний план розвитку економіки.

сокою доданою вартістю та міжнародну «фінансову допомогу» у вигляді кредитів. Така модель веде до банкрутства країни з усіма наслідками такого статусу. Вже сьогодні Україна фактично перебуває під управлінням «комітету кредиторів».

У результаті гібридної військової агресії Росії проти України та проведення недолугої соціально-економічної та грошово-кредитної політики протягом 2014-2015 років промисловість впала на 22%, показавши лише невелике зростання — 2,8% в 2016 році; товарний експорт з України за останніх 3 роки скоротився на 46%, або 28,9 млрд. дол. США, обсяг прямих іноземних інвестицій порівняно з 2013 роком зменшився на 15,2 млрд. дол. США; офіційне безробіття (за методологією МОП) за три квартали 2016 року сягнуло 9,6%, або близько 1,7 млн. осіб. Як наслідок —

ни, і навіть у 2050 році становитиме лише 22% від рівня США, піднявшись з 14% у 2015 році». Реалізація цього прогнозу означатиме, що ми «наздоженемо» себе станом на 1990-й рік за рівнем реального ВВП на душу населення лише в 2032 році, а рівень Польщі-2015 досягнемо хіба що в 2080 році. За таким сценарієм ми залишимося периферійною сировинно-експортною та фінансово-залежною країною і в довгостроковій перспективі. Тому він є абсолютно неприйнятним для України! Особливо жахливо, що при такому розвитку подій населення України в 2050 році скоротиться до 32 мільйонів.

Що належить змінити

Головні економічні виклики, що поставили сьогодні перед Україною та потребують оперативного вирішення для виходу на траєкторію динамічного й сталого розвитку:

1) Масова бідність українців унаслідок низького рівня доходів, який через шокове знецінення гривні скопився до показників економічно відсталіх країн. Середньомісячний наявний дохід в Україні в 2016 року впав до 115 дол. США, а частка заощаджень у видатках становить — 1% (тобто українці перестали накопичувати і витрачають останні заощадження). Це знекривлює економіку та дестабілізує соціально-політичну ситуацію в країні. Українці фактично виживають, витрачаючи на їжу майже 40% доходів, тоді як європейці — лише 13%.

2) Високий рівень безробіття, що «підкошує» продуктивність економіки та додатково виснажує купівельну спроможність населення. За офіційними даними (МОП), у першому кварталі 2017 року безробіття сягає 10,1% (серед молоді — 18%) працездатного, економічно активного населення або 1,8 млн осіб, а за рахунок «прихованої компоненти» (у т.ч. неповний робочий день, відпустки за власний рахунок) є ще більшим.

3) Дефіцит інвестицій, у т.ч. прямих іноземних, вітчизняних приватних та державних інвестицій. У результаті багаторічної низхідної динаміки капітальних інвестицій рівень валового нагромадження основного капіталу — інвестицій в майбутню економіку — в 2016 році скоротився до 15% від ВВП (при 19% в ЄС та понад 25% в країнах, що розвиваються).

4) Падіння виробництва та експорту, яке спричинене не лише військовою агресією проти України і втратою російського ринку, а й значною мірою — відсутністю ефективної урядової промислової й торговельної політики. У 2015 році промислове виробництво скоротилось на 13%, а товарний експорт впав на 29,3%, або на майже 16 млрд. дол. США (незважаючи на дію автономних торговельних преференцій для України з боку ЄС в рамках угоди про Асоціацію). У 2016 році промисловість продемонструвала незначне зростання на рівні 2,4%, а товарний експорт скоротився додатково ще на 4,6%.

5) Макрофінансова нестабільність

Олександр Палій
політолог

«Якщо ЄС підтримає «план Маршалла» для України у цьому році, то це означатиме негайне і серйозне прискорення економічного зростання».

та зовнішня фінансова залежність, викликана негативним сальдо торговельного балансу протягом останніх 10 років; шоковою девальвацією національної грошової одиниці; надмірним навантаженням державного і гарантованого державою боргу (переважно зовнішнього) на економіку країни (прогноз на 2017 рік — 89% при максимальному припустимому рівні 60%) та непомірними бюджетними видатками на його обслуговування (13% видатків держбюджету-2017 — друга найбільша стаття держвидатків після фінансування пенсій).

6) Енергетична неефективність та імпортозалежність. Енергоємність одиниці ВВП України вдвічі вища за Чехію, втричі — за Польщу і в п'ятеро — за Сінгапур. При цьому 1/3 енергоносіїв Україна імпортує. Це суттєво погіршує конкурентоздатність української продукції на міжнародному ринку.

7) Технологічна примітивізація виробництва та експорту, що виражається у т.ч. у низькій частці переробної промисловості у ВВП країни (лише 12% в Україні на тлі 18% в Туреччині та Польщі, 21% в Словаччині чи 30% в Південній Кореї), мізерній частці високотехнологічного експорту (лише 7% від усього товарного експорту в Україні на тлі 9% в Польщі, 15% в Чехії чи 47% в Сінгапурі). Це зумовлює формування в економіці малої доданої вартості та, відповідно, низькі соціальні стандарти.

8) Надмірна тіньова економіка та соціальна несправедливість. Більше 50% економіки країни перебуває «в тіні» та не наповнює бюджети. З України в офшори та низькоподаткові юрисдикції в середньому виводиться 8-12 млрд. дол. США на рік. А основний податковий тягар лягає на плечі найменш соціально захищених верств населення, часто-густо «бюджетників» — учителів, лікарів, військових чи навіть працюючих пенсіонерів.

9) Корумпованість державних структур та інституційна слабкість. Із корупцією стикається майже кожен українець. Найчастіше вона проявляється в судах, податковій, на митниці, у виконавчій владі. Корупція — «податок», який суспільство платить за інституційну слабкість та відсутність реального правосуддя.

10) Втрата людського капіталу. Уже 25 років поспіль смертність перевищує народжуваність; українці отримали найбільше тимчасових дозволів на проживання в ЄС у 2015 році — майже 500 000 (а це 1/5 від усіх виданих дозволів); міжнародні дослідники прогнозують у довгостроковій перспективі скорочення населення до 32 млн. осіб.

Фахова, глибинна і відверта діагностика проблем — половина успіху. Звісно ж, ми у Радикальній партії, разом із кращими українськими експертами, не тільки провели всебічний аналіз проблем, поставили чіткі діагнози та окреслили пріоритети. Для виправлення ситуації, з метою невідкладної зміни державної економічної політики для захисту національних інтересів, розвитку економіки, подолання масової бідності та підвищення рівня життя громадян України команда Радикальної партії разом з однодумцями (37 народних депутатів-співаторів) внесла до парламенту проект Постанови Верховної Ради №6346, яка рекомендує Президенту України, Кабінету Міністрів України та Національному банку України реалізувати Антикризовий план розвитку економіки. ■

(Продовження читайте в наступному номері).

Юрій ПАТКІВСЬКИЙ

Українська економіка вслід за українською гривнею демонструє тенденцію під умовною назвою «всупереч усьому». Тобто зростає. Влада переконана, що це початок світлої смуги у нашій новітній історії, а думка експертів розділилася. Одні вважають, що говорити про успіхи наразі завчасно, а інші стверджують, що все залежить від кута зору: деякі успіхи у нас таки є. Але що стосується причин цього успіху, то думка влади і експертів суттєво відрізняється.

Кажуть, це наслідки реформ...

Реальний ВВП України у другому кварталі 2017 року зріс на 2,4% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Якщо порівняти із першим кварталом нинішнього року, то також бачимо зростання — на 0,6%. За прогнозами Міністерства економічного розвитку і торгівлі, за підсумками нинішнього року наш внутрішній валовий продукт має зрости на 1,8—2%.

Прогноз МЕРТ є, утім, одним із найоптимістичніших. Національний банк погіршив прогноз зростання річного ВВП 2017 року з 1,9 до 1,6%, а Кабінет Міністрів вважає, що ця цифра становитиме 1,8%. Найкраще думає про Україну наш головний кредитор — Міжнародний валютний фонд, який вважає, що зростання становитиме щонайменше 2%. Хоча раніше стверджував, що цілих 2,9%!

Торік, нагадаємо, ми мали зростання ВВП на 2,3%. До цього ж було зафіксовано падіння. У 2015 році — на 9,8%, а у 2014 — на 6,8%.

Наступного, 2018 року, МВФ дає нам прогноз зростання ВВП — 3,1%. Це на 0,1 пункт більше, ніж він вважав раніше. «Всі говорили, що матимемо великий мінус. Я ж переконаний, що буде плюс 2% зростання ВВП», — коментує міністр економіки Степан Кубів. Інфляція при цьому становитиме 11,2%. У наступні роки тенденція, за словами міністра економіки, буде тільки висхідною. «Наступного року ВВП становитиме 3%, у 2019 — 3,6%, у 2020 — 4%», — сказав Кубів. Світовий банк нещодавно поліпшив наші прогнози на наступні роки. Так, наступного року український ВВП, на їхню думку, зросте на 3,5%, натомість у 2019 нас чекає невелике «просідання» — до 3%, а у 2020 цифра зростання наблизиться до 4%.

Факторами, які сприяють такій тенденції, владні чиновники вважають будитом проведені ними реформи. За Кубівим — це проведення пенсійної реформи та глобальні економічні процеси у світі. Президент Петро Порошенко одразу ж заявив, що наведені тут цифри — ознака того, що ми подолали дворічну кризу. «І зараз, після блокування Росією економічного потенціалу Донбасу і Криму, ми нарешті відновили економічне зростання. Уже п'ять кварталів поспіль Україна демонструє економічний ріст», — сказав Порошенко. І до факторів перемоги додав ще два: дегінізацію та боротьбу з корупцією, завдя-

КОЛІЗІЇ

ВВП на біржі

Зростання українського валового продукту вже п'ятий квартал поспіль пояснюється не роботою уряду і не реформами, а високими цінами на сировину на світовому ринку

Наразі українську економіку тримають на своїх плечах сталевари разом з аграріями.

ки яким суттєво зросли надходження до бюджету.

Наздогнати і перегнати Республіку Чад!

Скептики париують урядовцям: маленьке зростання ВВП ще не свідчить про великі успіхи. Адже вони ще не конвертовані у зростання доходів громадян України, суттєвого зростання ВВП на душу населення, зрештою, на місце нашої держави у численних рейтингах, які свідчать про свободу бізнесу і є сигналом для інвесторів.

Утім тенденцію до поліпшення видно й тут. За даними рейтингу PricewaterhouseCoopers, Україна займає 84-те місце зі 189 щодо рівня податкового тиску. Ситуація в нас суттєво гірша, ніж у Росії, але значно краща, ніж у Білорусі. Але якщо зважити, що у 2014 році ми були у цьому рейтингу на 107-му місці, то й справді можна говорити про певний прорив.

Суттєво гірша ситуація щодо нашого місця у рейтингу економічної свободи, який готує The Heritage Foundation. Тут ми 166-ті зі 180 країн. Цікаво, що нашим сусідом, де ситуація є ще гіршою, ніж в Україні, аналітики назвали КНДР. А от у Республіці Чад та Білорусі цей показник суттєво кращий. Причини сумної ситуації, коли ми не ввійшли навіть у першу сотню, — українська економіка дуже скоротилася і є надто крихкою. «Уряд України запустив процес для відновлення зростання економіки, — укладі рейтинг частково погодилися з Кубівим і Порошенком, але одразу ж резюмували, — але прогрес ще не очевидний».

Ще один ключовий рейтинг, який визначає стан справ в економіці, — Doing Business, що його укладає Світовий банк. Тут ми посіли 80-те місце. З одного боку, маємо прогрес —

торік ми перебували на 83-му місці. Але не може не засмучувати сусідство, що оточує Україну в цьому переліку. Гірші за нас — Індія і Сомалі, а от Росія, Білорусь і країни Північної Африки мають позиції вище у цьому списку.

Також сумне місце займаємо ми щодо корупції, особливо за рейтингом Transparency International. Тут ми 131-ші зі 176 країн. Незважаючи на тотальну боротьбу з цим злом у цілій державі, гірша, ніж в Україні, ситуація у Гватемалі та Сомалі, а от у Гондурасі, Пакистані та Єгипті вона є кращою!

Тож, з одного боку, хвалитися ніби особливо нічим. Але політолог Олександр Палій звертає увагу на такі цифри: цьогоріч у першому кварталі наш ВВП зріс на 2,5% — в умовах війни, «ампутації» 20% промисловості та четвертини валютних надходжень, блокування частини ринків, безпрецедентних витрат на оборону і правління Віктора Януковича, що відзначалося «висмоктуванням» коштів із держказни. А в порівняно благополучному 2005 році ВВП зріс навіть трохи менше, — на 2,4%. Але тоді не було війни, були відкриті ринки і торгівля з РФ...

Продали пшеницю, маємо економіку

У фінансових аналітиків пояснення наших «небачених» успіхів криються не у національних феноменах і тим паче не у реформах влади. «Очевидно, що у другому кварталі 2017 року зростання уповільнювалося, але оповільнювалося воно не так швидко, як ми очікували. Економічне зростання за цей період досягнуто завдяки сплеску активності на сировинних ринках. Під парасолькою фінансової стабільності український уряд дочекався хоча і дуже скромного, але

зростання», — сказав фінансовий аналітик Віталій Шапран і перефразував старе китайське прислів'я: «Якщо довго сидіти на березі ріки, то можна побачити, як зростає українська економіка».

І найбільше допомогли українському народу наростити ВВП своєї держави не так звані реформи панів Гройсмана та Порошенка, а поведінка цін на ринках сталевих прокату і залізничної сировини. «У лютому 2017 року ціни на залізничну сировину досягли піку на рівні 83,12 долара за тону, — каже Шапран. — Потім почався різкий провал, до 53 доларів, але раптом ціни знову поповзли догори і стабілізувалися на позначці 74 долари за тону».

Щось подібне, за його словами, ми побачили й на ринках сталевих прокату. «І хоча частка металургії в українському експорті за останні три роки зменшувалася, металурги все одно залишаються помітними постачальниками валюти на ринок і, окрім цього, менше залежать від сезонного впливу, ніж аграрії», — продовжує аналітик. Представники українського АПК, за його словами, також зуміли скористатися сприятливою кон'юктурою на світових ринках. Якщо, наприклад, у першому півріччі 2016 року ціна пшениці становила 4 долари за бушель, то у липні 2017 року вона сягла 5,6 долара. Виграли аграрії, які виробляють кукурудзу. Ціна з 3 доларів за бушель, яка була торік, піднялася до 4 доларів.

Економічні реформи, якщо їх можна назвати достатньо ефективними, можливо, спрацюють завтра. Наразі ж український уряд, хто би не сидів у їхніх кріслах, повністю залежить від ситуації на світовому ринку. І відійти від статусу сировинної держави — наше завдання номер один. ■

ОФІЦІЙНО

Врожаї б'ють рекорди

Зафіксовано найвищу врожайність ячменю, жита та ріпаку

Оксана СИДОРЕНКО

Україна повністю завершила збирати ранні зернові та зернобобові культури. З площі 9,6 мільйона гектарів намолочено 37,3 мільйона тонн зерна. П'ятнадцять областей продемонстрували найвищу врожайність за весь період незалежності країни. За результатами нинішніх жнив уперше зафіксовано найвищу врожайність ячменю, жита та ріпаку.

«Попри несприятливі погодні умови галузь вийшла на високі показники врожайності. Ми зберігаємо попередні прогнози щодо врожаю, який гарантує безумовну продовольчу безпеку держави та генерує ресурс для експорту, співставний з минулорічним», — повідомив перший заступник міністра агрополітики Максим Мартинюк. Він нагадав, що минулоріч аграрії досягли найвищої серед усіх галузей рівня рентабельності (31,6 відсотка) і в поточному сезоні, з урахуванням поступового зростання світових цін на сільгоспродукцію, є підстави розраховувати на збереження високих показників прибутковості агробізнесу.

За результатами збирання ранніх зернових і зернобобових намолочено 8,6 млн. тонн ячменю при середній урожайності 34,3 центнера з гектара, зібрано 471 тисячу тонн жита при урожайності 28,3 центнера з гектара та 2,1 мільйона тонн зерна ріпаку при урожайності 27,6 центнера з гектара.

Зокрема, як повідомляє прес-служба профільного міністерства, у розрізі культур, станом на 28 серпня, зібрано: — пшениця — 26,6 млн. тонн при урожайності 41,8 ц/га; — овес — 487 тис. тонн при урожайності 25,0 ц/га; — горох — 1,1 млн. тонн при урожайності 26,7 ц/га; — гречка — 41 тис. тонн при урожайності 10,8 ц/га; — просо — 29 тис. тонн при урожайності 15,1 ц/га.

З півтора десятка областей, які показали найвищу з моменту фіксації врожайність зернових та зернобобових культур, до ТОП-п'ятірки увійшли Хмельницька (56,6 ц/га), Івано-Франківська (52,1 ц/га), Вінницька (50,0 ц/га), Тернопільська (49,8 ц/га) та Чернівецька (48,8 ц/га). Найбільший вал зерна намолотили на Одещині (3,8 млн. тонн), у Запорізькій та Харківській (2,8 млн. тонн), Дніпропетровській (2,6 млн. тонн), Вінницькій (2,4 млн. тонн) та Миколаївській (2,3 млн. тонн) областях. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Ягідні жнива тривають

Під кінець другої декади серпня у сільськогосподарських підприємствах України встигли зібрати більше 15,5 тисячі тонн кісточкових культур та 11 тисяч тонн ягідних. Збір садовини ще далекий від фіналу, тому очікується, що минулорічні результати буде перевершено. Урожай цих культур на вітчизняних агропідприємствах різних форм власності у 2016 році, за даними прес-служби Мінагрополітики, становив 15 та 12,5 тисячі тонн відповідно.

Солевари — це також шахтарі

Державне підприємство «Артемсіль» відзначило своє професійне свято — День шахтаря. Значний внесок колективу «Артемсолі» в розвиток економіки регіону та всієї України не підлягає сумніву. Сьогодні це одне з найбільших підприємств з видобутку і реалізації кухонної солі на території Центральної та Східної Європи. Підприємство має майже тритисячний колектив. Його виробничі потужності в Соледарі Донецької області дозволяють постачати екологічно чисту кам'яну сіль, висока якість якої підтверджена не тільки на внутрішніх, а й на зовнішніх ринках. Сьогодні ДП «Артемсіль» експортує свою продукцію в 19 країн світу. ■

Олена ЯРОШЕНКО

Виробники молока та молочних продуктів зацікавлені у підвищенні якості своєї продукції, бо це розширює експортний потенціал України. Голова Держпродспоживслужби Володимир Лапа намагався переконати в цьому представників галузі під час робочої поїздки до Тернопільської області, на відкритті виробництва молока найвищої якості на одному з українських молокопереробних підприємств.

«Для того, щоб нарощувати обсяги поставок молока та молочних продуктів до країн світу та розширювати перелік підприємств-експортерів, необхідно відповідати високим вимогам з безпечності та якості цих продуктів. В Україні виробляється молоко гатунку «Екстра», вищого, першого, другого гатунків, і навіть негатурного. Але експортувати українські фермери можуть лише молоко «Екстра» та вищого гатунків, залежно від вимог країни призначення», — зазначив Володимир Лапа.

До країн ЄС можна експортувати молоко вищого екстра-класу, бо воно виробляється за сучасними техно-

«Пане міністре, хочу здати свій пай у довгострокову оренду місцевому фермеру. Прошу детально роз'яснити, як це правильно зробити, щоб не стати жертвою обману, не приведи Господи, не попасти на вудку рейдерів»

Сергій ГАПЧУК

Підтверджуючі документи

— Щоб передати землю в оренду ви повинні мати відповідні документи. Документи, які посвідчують право власності на земельну ділянку, можна розділити на дві групи. Перша — документи, видані до 1 січня 2013 року: державний акт на право приватної власності на землю; державний акт на право власності на землю чи державний акт на право власності на земельну ділянку. Друга — документи, які видавали після 1 січня 2013 року: свідоцтво про право власності на нерухоме майно чи витяг із Державного реєстру речових прав на нерухоме майно про реєстрацію права власності.

Право постійного користування земельною ділянкою посвідчується державним актом на право постійного користування земельною ділянкою. При зміні власника право власності на земельну ділянку без зміни її меж та цільового призначення також посвідчується договором купівлі-продажу або свідоцтвом про право на спадщину.

Відповідно до чинного законодавства орендаторами земельних ділянок можуть бути:

- * державні адміністрації всіх рівнів, Кабінет Міністрів та уряд Криму в межах повноважень, визначених законом;
- * сільські, селищні, міські, районні та обласні ради, Верховна Рада Криму;
- * громадяни і юридичні особи України, іноземці та особи без громадянства, іноземні юридичні особи, міжнародні об'єднання та організації, а також іноземні держави.

Між власником та орендарем має бути укладений договір оренди землі, зареєстрований відповідно до діючих на момент укладання законів.

Форма договору

— Договір про оренду укладається у письмовій формі й може бути посвідчений нотаріально. Він має містити інформацію про:

- * об'єкт оренди (кадастровий номер, місце розташування, розмір земельної ділянки);
- * строк дії договору оренди;
- * орендну плату (розмір, індексація,

ЯКІСТЬ

Наше молоко — для всього світу

Уже 18 українських заводів експортують свою «молочку» на європейський ринок

логіями, які дозволяють забезпечити відповідність високим стандартам за кількістю мікроорганізмів та соматичних клітин. На сьогодні вісімнадцять українських підприємств отримали право експорту такої продукції на європейський ринок. Ці підприємства впровадили у себе систему НАССР, що дозволяє контролювати усі небезпечні фактори, які можуть бути в харчовому продукті. Одним із надзвичайно перспективних ринків експорту української молочної продукції є Китайська Народна Республіка. Право експорту до цієї країни вже отримали 27 українських підприємств. Також молоко та молокопродукти українського виробництва постачають у країни СНД, ІПАР, Марокко, Ірак, Чорногорію.

За словами Володимира Лапи, процес переходу на виробництво молока та молоч-

Якщо українські молочари пропонують справді якісну продукцію, жодна цивілізована країна від неї свого ринку не зачинятиме. Фото з сайту economics.unian.ua.

них продуктів тільки з сирого коров'ячого молока гатунку «Екстра» в Україні просувається досить повільно. Такий процес переходу намагає не лише серйозних ка-

піталовкладень та організації належних умов при заготівлі та транспортуванні, а й формування відповідної суспільної думки серед виробників та споживачів. ■

КОНСУЛЬТАЦІЯ ВІД МІНІСТРА

Як здавати землю в оренду

На правові питання читачів «УМ» відповідає міністр юстиції України Павло Петренко

спосіб та умови розрахунків, строків, порядку її внесення і перегляду, відповідальності за несплату).

Строк дії договору для ділянок сільськогосподарського призначення — від 7 до 50 років.

Розмір щорічної орендної плати встановлюється за згодою сторін, але не може бути меншим за 3% вартості земельної ділянки. За згодою сторін у договорі оренди землі можуть зазначитися й інші умови.

Що робити, якщо кадастровий номер не визначений?

— Необхідно звернутися до спеціалізованого підприємства щодо виготовлення технічної документації із землеустрою, пройти реєстрацію в регіональному підрозділі Держгеокадастру та зареєструвати право власності в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно.

Зміна умов чи розірвання договору

— Змінити умови договору оренди землі можна за взаємною згодою сторін або у судовому порядку. Договір може бути розірваний за згодою сторін або ж на вимогу однієї зі сторін за рішенням суду. Розірвання договору оренди землі в односторонньому порядку не допускається, окрім випадків, коли така можливість прописана у самому договорі.

Коли земля переходить у користування орендаря?

— Підписання договору є необхідною, але недостатньою умовою для того, щоб повноцінно вступити в права користування орендованою ділянкою. Право оренди земельної ділянки виникає з моменту державної реєстрації оренди земельної ділянки.

Де реєструють договір оренди і скільки це коштує?

— Провести державну реєстрацію права оренди земельної ділянки може будь-який суб'єкт держреєстрації: виконавчі органи сільських, селищних та

міських рад; нотаріуси; центри надання адміністративних послуг; інші акредитовані суб'єкти.

Вартість послуги з реєстрації договорів оренди залежить від строку, за який реєстратор проведе цю процедуру. Вартість змінюється від 0,05 прожиткового мінімуму за реєстрацію впродовж 5 робочих днів до 2,5 прожиткового мінімуму за термінову реєстрацію впродовж двох годин.

Додаткові консультації

— В Україні вже кілька років діє Координаційний центр з надання правової допомоги. У різних регіонах працюють понад півмільйона точок доступу до безплатної правової допомоги. Це 23 регіональні центри (з 1 січня 2013 року), 96 місцевих центрів (з 1 липня 2015 року), 432 бюро правової допомоги (з 1 вересня 2016 року). Деталі дивіться на веб-сайті Координаційного центру з надання правової допомоги: www.legalaid.gov.ua. Сдиний контакт-центр: 0-800-213-103.

У Києві кваліфіковані юристи нададуть вам консультацію з питань реєстрації договорів оренди за такими адресами:

Перший київський місцевий центр із надання безплатної вторинної правової допомоги. Бульв. Верховної Ради, 33/1, тел.: 292-53-65, kyiv1.kyiv@legalaid.gov.ua.

Другий київський місцевий центр із надання безплатної вторинної правової допомоги. Вул. Ділова (Дмитрова), 146, тел.: 287-44-27, kyiv2.kyiv@legalaid.gov.ua.

Третій київський місцевий центр із надання безплатної вторинної правової допомоги. Вул. Сімферопольська, 5/1, тел.: 566-01-19, kyiv3.kyiv@legalaid.gov.ua.

Четвертий київський місцевий центр із надання безплатної вторинної правової допомоги. Вул. Кривоноса, 2а, 9-й поверх, каб. 900, тел.: 593-97-60, kyiv4.kyiv@legalaid.gov.ua.

Місцеві центри з надання безплатної вторинної правової допомоги працюють у будні з 9-ї до 18-ї години без обідньої перерви. ■

ЖИТИ «ПО-НОВОМУ»

Скинемося олігархам на розкіш

«Кошти Януковича» пішли на бюджетні дотації найбільш захищеним верствам населення — багатим друзям Порошенка — аграрним баронам

Дарина КАЛЕНЮК,
виконавчий директор Центру протидії корупції
(«Українська правда»)

28 квітня 2017 року Генпрокурор відвідував про конфіскацію «1,5 мільярда доларів Януковича» в державний бюджет. «Впевнений, що ці кошти, вкрадені мафією Януковича, мають бути використані так, щоб це відчула Армія і народ України», — рясніли цитатами про плани на конфісковане Юрія Луценка. Президент вторив підлеглому: «Це не просто збільшує можливості державного бюджету та Української держави щодо відновлення справедливості та інвестування цих коштів в Українську армію, зміцнення обороноздатності держави та відновлення соціальної справедливості, шляхом спрямування цих коштів на захист найменш захищених верств населення». На практиці ж «кошти Януковича» пішли на бюджетні дотації найбільш захищеним верствам населення — багатим друзям Порошенка — аграрним баронам. І, як завжди, українська влада провела цю оборудку дуже технічно і без зайвого медійного шуму.

Передали конфісковані гроші у спецфонд

В Україні є спеціальний цільовий фонд для забезпечення оборони і безпеки держави. Основне джерело його наповнення — конфісковані у корупціонерів кошти або гроші, отримані в результаті продажу конфіскованого у корупціонерів майна.

У 2015 та 2016 рр. надходження у спецфонд від конфіскованого майна були вкрай мізерними — 100 тис. гривень у 2015-му та 165 тис. гривень у 2016-му відповідно, хоча заплановані були кардинально інші цифри: 1,5 млрд. — у 2015-му та 7,7 млрд. — у 2016-му.

І ось нарешті у квітні 2017 року до спецфонду надійшло 29,668 млрд. гривень від конфіскації «активів Януковича».

Це трохи менше від аносованих Генпрокурором Луценком 1,5 мільярда доларів, бо на рахунки держказначейства надійшла не вся сума: 200 млн. із конфіскованих доларів іще перебувають у стані невиплачених облігацій.

Нарешті для влади настав час витратити конфісковане.

Кошти спецфонду перерозподілили: аграріям замість військових

У квітні цього року Кабмін затвердив окрему постанову, яка визначила порядок використання коштів зі спецфонду від конфіскованого корупційного майна.

На армію та підвищення обороноздатності, відповідно до постанови, мало піти лише 25,86% від конфіскованих «грошей Януковича». Решту коштів мали направити на «регіональний розвиток» (51,81%) та «фінансову підтримку сільгосптоваровиробників» (22,2%).

Вийшло так, що всі разом

узяті силові структури, покликані «підвищувати обороноздатність держави», отримали грошей зі спецфонду трішки більше за аграріїв: Нацгвардія — 6% від надходжень, Міноборони — 5,5%, Державне космічне агентство — 4%, МВС — 4,3%, Мінекономрозвитку для нарощування оборонно-промислового комплексу — 3,45%, Держспецзв'язок — 1,7%, СБУ та ДСНС — по 0,86% відповідно, що сумарно складає 25,86% проти 22,2%, передбачених для Мінагрополітики.

Можливо, уряд вирішив використати ці 22,2% конфіскованих коштів для того, щоб підтримати малих сільських фермерів і щоб звичайний сільський житель, нарешті, відчув користь від повернутих «грошей Януковича»?

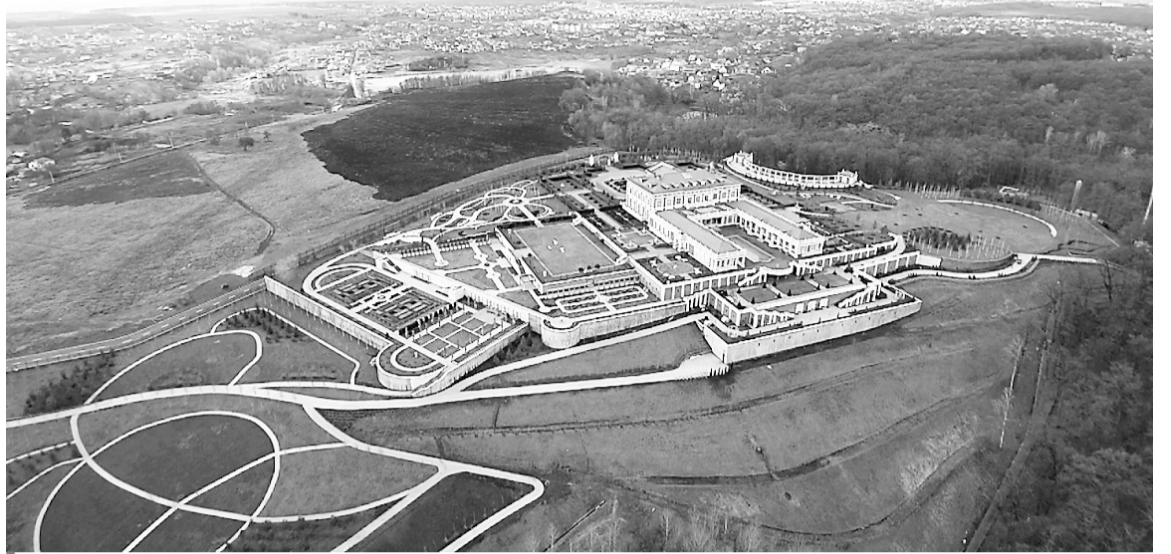
Та де там! Перші, кому «допомогли» конфісковані в Януковича гроші, — аграрні імперії Юрія Косюка та Олега Бахматюка.

...3-поміж усіх аграріїв гроші у вигляді дотацій віддали найзаможнішим

Існує іще одне розпорядження уряду, яке визначає, що більшість коштів за програмою Мінагрополітики з фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників виділяється на прямі бюджетні дотації.

Окрема постанова визначає формулу розподілу таких дотацій. Вона залежить від суми сплаченого аграріями ПДВ. Порядок видачі дотацій встановлює особливі преференції птаховиробникам. Маленькому фермеру отримати таку дотацію практично неможливо.

Більшість дотацій на сільське господарство за програмою Мінагрополітики в січні-червні 2017 року отримали два великі агрохолдинги України: Миро-

Маєток Косюка в селі Хотів.
Фото з «Фейсбука» Максима ОПАНАСЕНКА.

Літак Юрія Косюка.
Фото з «Фейсбука» Михайла ТКАЧА.

Яхти Юрія Косюка, вартістю 150-180 та 20-30 мільйонів доларів, відповідно.
Фото з блогу Сергія ЛЕЩЕНКА.

нівський хлібопродукт Юрія Косюка (809 млн.) та Укрлендфармінг Олега Бахматюка (142 млн. грн.). 42% і 14% відповідно.

Косюку, який у 2015 році був заступником голови адміністрації Порошенка, дійсно, «потрібно» пряма державна бюджетна підтримка. Утримувати розкішний «Версаль» під Києвом, яхту і літак — витратна справа.

Другий «дотаційний щасливчик» — Олег Бахматюк — заборгував платникам податків (державі) та вкладникам двох своїх банків-банкрутів «Фінансова Ініціатива» та «VAB» мільярди гривень. Зараз його борги повертає держава, а вкладники втратили можливість поверну-

ти свої кошти.

Нацбанк намагався змусити Бахматюка заплатити борги через суд, але не вдалося. Фонд гарантування вкладів також без особливого ентузіазму ставиться до ідеї судитися з бізнесменом: передбачений законодавством цивільний позов до аграрія Фонд так і не подав. Хоча з липня 2015 року Фонд гарантування має право подавати такі позови до бенефіціарів банків-банкрутів, які повинні розраховуватися за задані збитки всім своїм майном та активами.

Але це не все. У вигляді дотацій Бахматюк отримує від Мінагрополітики системну допомогу на утримання бізнесу.

Решта конфіскованих «грошей Януковича» розчиниться на виборчих округах депутатів

Дуже важко прослідкувати, хто ж у результаті відчує «соціальну справедливість» та покращення від грошей, направлених на фінансування іншої сфери — «регіональний розвиток».

Зазвичай кошти за подібними програмами витрачають на ремонт доріг або будівництво соціальних об'єктів, на яких нагрівають кишені місцеві князьки та корупціонери. Не будуть зайвими ці кошти і для «засівання» виборчих округів напередодні президентських виборів.

І наостанок

Сама конфіскація арештованих ще в 2014 році «мільярдів Януковича» відбулася за вкрай сумнівною процедурою.

Рішення суду про конфіскацію цих активів відсутнє в публічному доступі і засекречене за сімома замками в порушення законів України та міжнародних стандартів.

Досі невідомо, хто, в кого і як украв ці 1,5 мільярда доларів. Що саме вдалося знайти і довести Генпрокуратурі — державна таємниця.

Такий рівень секретності дає залізобетонні аргументи оскаржити цю конфіскацію в Європейському суді з прав людини.

Існує дуже серйозна перспектива, що рано чи пізно державі Україна доведеться повертати ці десятки мільярдів гривень Януковичам назад.

Але повертатиме їх не Косюк із Бахматюком. Практика показує, що їм борги повертати не потрібно. За їхнє розкішне життя вкотре розрахуються платники податків України.

Напевно, такий порядок речей і є «відновленням соціальної справедливості» у розумінні головнокомандувача та Президента України Петра Олексійовича Порошенка. ■

ПОЛІТПАРНАС

Розгардіяш
на ім'я
«Кримнаш»Микола ЦИВІРКО
Київ*Москвич, етнічний українець
Левицький, мій однополчанин,
свого часу «страшну провину»
сподіяв. Мимохіть, звичайно.**Він слухав музику у рубці,
забувши вимкнути динамік.
Концерт скінчився. І полк наш чув це:
«Ви «Голос...» слухали...».
Між нами,
все обійшлося. Пожурили —
на тому й край. Плекаймо пильність!**...Свідомо я «ворожу силу»
дививсь і слухав — «злочин» більший!
Москву, Росію зрозуміти —
мета була того сеансу.
...Традиції... По суті, міти...
Історія... Її нюанси...**Професори, весь цвіт Держдуми
зібравсь на топовому шоу.
Ведучий, мов людина-гума,
гнучкий і наче не у шорах...**Розумних фраз я чув багато.
Та все звелося ось до чого:
їм Крим вдалося відібрати —
й «скінчився розбрат, слава Богу».**Росія стала монолітом
з кількавідсотковим «болотом»...
Минуло чвар страшне століття.
«Кримнаш» став найдорожчим лотом...**На «зомбоящик» тут не спишеш.
Це справді суть Москви сакральна!..
«Кримнаш» — і повна згода! Тиша!
Що противаю на шальках?**Нащадки гордого Гірея,
що Крим лиш мають за Вітчизну?
Вірмени, греки чи євреї?
О, можна говорити різне!**Цитата цей віншує вінегрет.
Вона ширяла в студії незримо:
«Суджень черпают из забытых газет
времен очаковских и покоренья Крыма...»*Анатолій ЛЮДВИНСЬКИЙ
Полтава

«Дайте мені масову газету — і я переверну світ!» — запевняв В. Ленін. Йому дали масову газету, і він перевернув 1/6 світу. Але газета була лише одним із засобів здійснення перевороту. Інший засіб знайдемо у книжці Елізабет Хереш «Таємна справа Парвуса. Куплена революція» (Відень, 2006). Анотацію викладено в статті А. Косюка, Луцьк: «жовтневий переворот 1917 як злочин світового масштабу за планом єврея Парвуса на німецькі гроші... Парвус, Ленін, Троцький і Голodomор...»: «Елізабет Хереш відшукала сенсаційний документ, такий собі план-меморандум підготовки революції в Росії. Написав його Олександр Парвус (справжнє ім'я та прізвище — Гельфанд Ізраїль Лазарович). Датовано документ 9 березня 1915 р., він приголошує, що його мета — організувати хаос, божевілья...» і це було зроблено: деморалізація і розвал армії, саботаж і розбалансування державного управління, промислового виробництва тощо. У морі хаосу сяяла «Іскра». Як стало зрозуміло згодом, вона не так освітлювала дорогу, як обпалювала крила тим, хто міг літати. Залишалася відносно більшість тих, хто був народжений повзати. Для них з'явилася «Правда», яка славила «його величність робітничий клас» і ретельно приховувала правду про катівні НКВС, сотні Сандормохів, Биківне, ГУЛАГів тощо...

І раптом оплот світового комунізму розвалився і зник, зник без спротиву і майже безслідно. Проте версія про несподіваність прикриває суть катастрофи імперії зла... Борис Олійник, голова Ради національностей Верховної Ради СРСР у 1989—1991 рр. у книжці «Два роки в Кремлі» пише: «Те, що розвал Союзу був задуманий, — це правда... СРСР — це була модель, яка вичерпала себе...» Слід задуму проглядається в деталях. Наприклад, презентуючи молодого Генсека Горбачова «великій сімці», Маргарет Тетчер казала: «Цьому парубку мож-

ПОГЛЯД

Не можна будувати, не маючи ідеї

Як зберегти і зміцнити державу в штормах глобалізму

на довіряти...» Друга дрібничка з того ж проекту — відомо, що «сценарій» свого похорону «Залізна леді» розписала сама: крім членів парламенту й уряду, персонально мали бути запрошені королева Великобританії Єлизавета II і... Генсек Михайло Горбачов. Мабуть, виправдав сподівання.

На зміну моделі Радянського йшла модель Європейського Союзу. І глобалізм. Цілі й основні методи залишалися подібними, змінилися лише інструменти: наприклад, централізоване планування здійснюється не циркулярами, а квотами; залишився кулуарний метод прийняття важливих рішень. Людство, зробивши пригломшливий технологічний прорив, у ментальному плані залишилося в рабовласницькій системі. Замість ганебних ГУЛАГів, колгоспного рабства, закріпачення в промисловості з'явилася наукова система брутальної експлуатації: «...десятки тисяч студентів по Україні навчають, як шахраювати з приватною власністю. Але ж можна направити творчу енергію тисяч молодих людей на розробку нової економічної теорії і на її основі організувати новий спосіб виробництва та розподілу товарів, враховуючи закони природи...» (Михайло Говоруха: «Фізична економія і земельна реформа»). Але ж тоді запрацюють гасла «Свобода. Рівність. Братерство». Очевидно, володарі світу цього не хочуть, а людство до цього ще не доросло.

Мозок новонародженої людини — як розкрита книга: одна сторінка заповнена інстинктами «їж, пий, розмножуйся», інша — сторінка інтелекту — чиста і може наповнитися тільки після того, як буде засіяна знаннями відповідного середовища. В одному випадку з немовляти, залишеного в лісі, виростає мауглі, в іншому — козачок

кріпак, потрапивши в середовище інтелектуалів, стає талановитим художником і геніальним поетом-пророком. Цю особливість нахабно використовують лихварі всесвітньої влади грошей, культивуючи інстинкт «їж, пий, розмножуйся». Одна лиш цитата може розкрити секрет такої політики: «Ми завжди повинні бути готовими піти від гніву й ненависті гоїв — піти туди, де нас приймуть у надії оживити економіку нашими капіталами <...> але піти ми повинні, якщо це буде потрібно, не бідними й хворими, а здоровими й багатими. Гроші — це наші ноги. Ми зсуваємо свій центр ваги туди, куди попередньо переведені наші гроші» («Катехизис єврея в СРСР», Ізраїль, 1958 р.)

Під час Другої світової війни німці вивозили з України чорнозем ешелонами. Дурні! Сучасні реформатори проводять цю операцію дешевше й ефективніше: за різними схемами зганяють із землі господарів, а «нічийну» землю готують розпродати з молотка проїдисвітам.

Банда kleptomанів намагається унеможливити розбудову модерної Української держави і в майбутньому; балаболячи про те, як вони піклуються про незалежність України, насправді закріплюють імперський хомут. Йдеться про імплементацію Паризької угоди, згідно з якою, до 2050 р. частка відновлюваних джерел енергії в секторі електроенергетики має досягти 100%! Натомість український урядовий проект «Енергостратегія-35» спирається головним чином на вугілля та атомну енергетику, що означає замороження залежності від російських твелів та російського/«ДНР»-«ЛНР»івського вугілля. Тож коли Європа позбудеться енергетичної залежності від Росії і колапс російської еко-

номіки стане можливим, Україна врятує суверена-РФ, віддавши російським енергоносіям свій ринок. Чому ж українське суспільство поводиться так, ніби дало обітницю етаназії і розходиться лише в тому, кому доручити виконати процедуру: Петі чи Юлі? Може, й справді працює сумнозвісний 25-й кадр?..

Кажуть, що гвинтівка, яка висить на стіні, рано чи пізно вистрелить — на те вона й гвинтівка, щоб стріляти! А танками будуть орати? Термоядерною зброєю глушити рибу? Для зла використовують і дивовижні досягнення в електроніці. Те, що зроблено людиною, людина може й зламати. Хакерські атаки на святая святих — сервер Пентагону — серйозне попередження. Виявляється, сервер не надійніший за сейф, бо зламується дистанційно, оминаючи охорону. А якщо знайдеться такий собі інженер Гарін, який заблокує державні сервери і буде шантажувати увесь світ? Чпляючись за світовий «Титанік», Україна може втратити шанс на тривале державне життя. Море глобалізму почало штормити, і в пасажирів з'явилася тенденція пересісти на свою яхту та сховатися в національній гавані. Український човник наразі захищеної гавані не має, й українці прискорено розбігаються світами. Настав час перейнятися питанням: чи є в українському суспільстві стратегічно мислячі авторитетні сили, які б (за прикладом євреїв) не втратили діаспору, дбали б про її згуртування навколо національної ідеї, яку, врешті, треба сформулювати (ідею. — Ред.). Діаспора, набравшись досвіду в сталих державах, може стати головною рушійною силою реального національного відродження, а відтак — і розбудови сильної, самої Української держави. ■

Не встигли зогледітися, як і літо промайнуло, бо, як кажуть, прийшов Спас — готуй кожух про запас. Та які там рукавички, коли треба дбати про тепло в оселях, а багато наших міст лежать у руїнах, як після бойових дій. От і київський «спальний» район Троєщина ще від самої зими зритий «окопами» теплокомунгоспів: готуючись до чергового опалювального сезону, комунальники старі іржаві труби викопали, навіть встигли завезти нові, пластмасові, а от завершити роботи — сил катма. От і лежать цілі райони, а то й міста, в руїнах, чекаючи, доки кошти від підвищених тарифів на тепло такі підуть і на поліпшення інфраструктури.

Фото
Ореста КОСОНЦЬКОГО.

ГЛАС НАРОДУ

Моя-не моя земля,
або Не дайте загинути українським садкам!Василь АТАМАНЧУК
Вовкуни, Лугинський район, Житомирська область

Шановна редакціє «Україна молоді», я передплачую вашу газету вже багато років (навіть коли був надрукований мій лист). От і цього року передплатив «УМ» до кінця року.

Я завжди був незручною людиною, бо доводив начальству їхню неправоту. Навіть два рази був у приймальні Президента, заступника міністра економіки Кальника*, два рази в судах вибачалися переді мною. Керівництво завжди не любило мене, зате робітники поважали. Працював і на шахтах, і шофером. Вибачте, що пишу безграмотно — маю освіту всього п'ять класів (лист подано в перекладі і редагуванні «УМ». — Ред.).

Хочу сказати про наболіле. Завжди читаю у вашій газеті статті лідера Радикальної партії Олега Ляшка. Якщо він за пенсіонерів переживає, то хай вирішить питання про заощадження в Ощадбанку, які люди відкладали по 50-60 років, а зараз вони вже

старі та немічні, по 70-80 років, то нехай їм повернуть їхні гроші, бодай на ліки. Нехай подасть у Верховну Раду подання, щоб повернули людям гроші.

І ще: зараз земля, садки гинуть, вони — нічий. Олег Ляшко виступає проти продажу землі. Виходить, що земля і моя, і водночас не моя. Якщо мені дали земельний пай, то я маю право ним розпоряджатися. Коли є сили і можливості його обробляти, то я це роблю, а якщо ні — тоді продам, хоча б за пару тисяч на ліки. У нас, на Житомирщині, піщані ґрунти, вони потребують удобрення, але місцеві господарі нічого не роблять, то, може, продати їх західним — у них точно вийде. Якщо придуть іноземні господарі, то й ферми запрацюють, і люди матимуть роботу, і гроші надійдуть у місцевий бюджет. Мені 76 років, пенсіонер. Якщо Олег Ляшко приїде, то я повезу його в садок, який уже багато років як гине.

*Кальник Віктор Мартинович — заступник міністра економіки в Кабінеті Міністрів Леоніда Кучми (Ред.).

Ніна РОМАНЮК
Волинська область

Важко уявити навіть, що наші школярки більше не сидітимуть за партами, склавши слухняно руки, як робили це ще їхні бабусі-дідусі й батьки. ПершOVERЕСЕНЬ для багатьох українських першачків цього навчального року розпочнеться по-особливому: вони не лише придуть навчатися у незвичні класні кімнати, а й знання здобуватимуть не так, як усі однолітки. Українська школа починає впроваджувати нові стандарти в початкову освіту.

Перші 100 шкіл України (по чотири з кожної області) беруть участь у пілотному проекті «Новий стандарт початкової загальної освіти», що впроваджується за сприяння фонду «Крок за кроком».

«У нашому селі набрали аж три перші класи»

На Волині навчати першачків по-новому вибороли право дві луцькі школи — №1 та №4, нововолинська №6 та одна сільська — Раків-Ліська школа І-ІІІ ступенів Камінь-Каширського району. Всі вони набрали по два експериментальні класи. Вивчивши та систематизувавши досвід цієї не просто нової, а революційної справи, Міністерство освіти у 2018-2019 навчальному році планує започаткувати нові стандарти в початковій школі всієї країни. Як же до числа новаторів вдалося потрапити сільській школі з Полісся?

— У травні був конкурсний відбір для участі в цьому проекті. Ми презентували там свій заклад і вибороли це право, — розповів директор Раків-Ліської школи Олександр Кузьмич. — Нові стандарти мають напрацювати не лише міські школи, а й сільські. Але за умови, що в них є два перші класи. Непросто знайти таку сільську школу в області. А ми цього року набрали аж три перші класи! Два з них будуть експериментальними. В одному навчатимуться 20 дітей, у другому — 21. Хоча багато батьків ще просяться туди, але взяти більше, ніж треба, не можемо.

— Раків-Ліс — село дуже велике, понад тисячу дворів. Чи не замала вже школа, збудована фактично за рік після руйнівного урагану, що пронісся над Волиню у червні 1997-го?

— Затісна. І вже давно. Навіть по кабінетах вчимося. Але викручуємося. Сьогодні навчаються 509 учнів, працюють 54 педагоги. Кожен учитель має свій методичний центр і робоче місце. Працюють чотири групи продовженого дня. Маємо два класи інформатики, чудовий спортзал із тренажерним залом. Є все і для навчання, і для відпочинку.

«На уроки запрошуємо батьків»

— Вибрали нашу школу не лише тому, що маємо багато першачків, а й тому, що школа завжди брала активну участь у різних всеукраїнських конкурсах і проектах, — продовжила розповідь директора завуч школи Валентина Мойсеївна Борсук. — Ще у 2009 році ми вибороли друге місце у всеукраїнському конкурсі «Початкова школа ХХІ століт-

ПЕРШOVERЕСЕНЬ

Чи зміниться наша освіта від перестановки меблів?

Нові стандарти початкової школи опановують навіть сільські школи

Директор школи Олександр Кузьмич новації в освіті завжди підтримує.

тя». Сім років поспіль виборюємо перше місце в районі серед сільських шкіл на предметних олімпіадах.

Пишаємося своїми випускниками, багато з них навчалися й навчаються у провідних вузах нашої країни. Були роки, що 96 відсотків наших випускників ставали студентами! І директор наш усі новації в освіті завжди підтримує. Інтегровані уроки, які мають стати родзинкою в нових експериментальних класах, для нас уже не новина. Наприклад, на урок української мови у другу класі вчителі запрошують батьків. Вони разом із дітками відповідають біля дошки, навіть дідусі читають вір-

Як знайти золоту середину між грою і навчанням — відповідь дасть експеримент.

ші. Знаєте, як це мотивує школяриків?! А якщо батьки ідуть до школи — школа буде жити. І тепер батьки дуже відповідально поставилися до участі у всеукраїнському експерименті.

Влада районна взялася забезпечити експериментальні класи спеціальними партами, адже за умовами пілотного проекту дитина має сама сидіти за партою. Бо навчатимуться дітки в групах, парами. У класі має бути зручний м'який куточок для читання та спокійного обговорення (тут навіть дозволяють поставити канапу й покласти подушки), спеціаль-

Ось вона, школа мого рідного села.

на меблева стінка, куточок усамітнення, плазмовий телевізор, ноутбук. Та головне — не меблі, а система подачі матеріалу. Новинок у навчальній програмі багато. Вчителі, які працюватимуть в експериментальних класах, уже пройшли тренінг у Інституті післядипломної освіти, а викладачі іноземної мови підвищували кваліфікацію аж у столиці. До речі, для педагогів у рамках експерименту є віковий ценз: учителів не має бути більше 50 років. Раз на місяць педагоги всіх шкіл, що беруть участь у ць-

на Рудчик, учитель початкових класів Раків-Ліської школи (25 років педагогічного стажу), цей експеримент — велика праця над собою перш за все для педагогів. Зламати в собі стереотипи, відійти від завчених стандартів, щоб не просто навчити дитину, вклавши у неї купу знань, а виховати успішну людину, здатну ці знання застосовувати в житті, — це найважче. Бо парти й дивани купити можна, дозволити дитині під час уроку вставати й ходити по класу — теж, і матеріал подати в ігровій формі — не проблема. Гратися — справа хороша, але й учитися теж треба. Як знайти золоту середину в освіті? Відповідь, сподіваємося, і дасть експеримент.

Непокоїть інше: реформи в освіті йдуть, ніби все добре, але грошей на освіту виділяють дедалі менше й менше. Якщо наступного року нові стандарти запровадять у всіх школах країни, чи вистачить ресурсу для їх впровадження? Не всі ж такі великі школи в селах, як у моєму рідному Раків-Лісі. Одну-дві район потягне, а решту? Важко уявити, скільки вчителів доведеться перевчити за короткий проміжок часу. І чи достатньо кількадекадний тренінг, щоб зробити таку революцію в освіті? Питання, питання...

P.S. Окрім 100 шкіл, затверджених МОН, новий Стандарт початкової загальної освіти пілотуватимуть 44 школи в Києві та 20 у Львові.

ому пілотному проекті, збиратимуться в обласному центрі, щоб обговорювати здобутки та проблеми. Міністерство освіти прислухатиметься до їхніх порад і зауважень, враховуватимуть усі помилки, і тільки тоді буде випрацьовано нові стандарти для початкової школи, які запровадять у всій країні.

Зламати стереотипи

Перед цим 1 вересням вчителі-першачки. Бо для них теж усе буде вперше. Як зізналася Тамара Адамів-

гати свою жінку з купою зошитів на столі. Залиште вчителю хоча б ці квіти як доказ поваги і вдячності за його працю».

Цей пост викликав жваве обговорення. «Вважаю, що квіти вчителям потрібно заборонити. Від квітки, отриманої від учня, повіває незадоволенням мами, яка витратилася не на свою дитину, а на вчительку через якусь традицію. Для мене оті букети на лінійках — найнеприємніший момент. Всіляко намагаюся уникати цих фарисейських вітань», — пише користувач Марія Карманська. «Я одного разу зверталася до батьків із проханням не дарувати мені квіти на свята, адже це «б'є» боляче по батьківській кишеньці, так на це почула від однієї з мам: «Чому ви не допомагаєте мені виховувати достойного чоловіка??? Я хочу, щоб він умів дарувати квіти, сказати добрі слова і створювати приємні моменти для жінок. Це ж звичайний прояв поваги». Мені було дуже приємно це почути», — зазначає Oksana Dasco. «Квіти дарують усім на будь-які свята. І це прекрасно. Вчитель

не виняток. Чи, може, вже так цей вчитель опущений, що квіти — зайве, не заслужив він такої поваги?» — додає Наталія Зайкіна. «Та не несіть ви вчителю нічого. Нічого нам від вас не потрібно! Підготуйте краще своїх дітей до школи, щоб усі були з зошитами, ручками, щоденниками, з туалетним папером і без вошей. Все для себе ми вже купили самі: і ноутбуки, і папір, і принтер, і підручники, і запасні ручки для ваших дітей», — емоційно реагує на коментарі тих, хто вважає квіти зайвими на святі, користувачка Вікторія.

Особисто ж я не уявляю ПершOVERЕСЕНЬ без квітів. І мій син обов'язково понесе вчительці букет. Не дорогий дизайнерський, а звичайні айстри чи жоржини. Бо свою вчительку ми любимо і поважаємо. Не лише за те, що вчить розумного, доброго, вічного. А й за те, що приводила мого першокласника зі школи, коли хворіла моя молодша донька, що додатково займалася з ним після уроків і що просто така Людина є в нашому житті. ■

Ліна ТЕСЛЕНКО

Ніщо так не створює атмосферу свята, як квіти. І саме від цього святкового атрибуту дедалі наполегливіше нам пропонують відмовитися у День знань. Принаймні такі заклики все частіше лунають у соцмережах, переростаючи в гарячу полеміку. Мовляв, квіти — це «пережиток минулого», «совок», «радянська спадщина», «освітняський маразм», «елемент корупції» і «ніде в світі такого нема». І краще гроші, витрачені на квіти, що за день-два опиняться у смітєвому кошику, перерахувати на благодійність, війнам АТО і тому подібне.

Думка в цілому раціональна і прагматична. Але коли ми вже так прагнемо раціональності, то не зі школи починати треба. А передусім варто відмовитися від оберемків квітів, які вручають перші особи держави новопризначеним міністрам і начальникам. Адже вартість одного такого букета може перевищувати вартість усіх квітів, подарованих учнями одного класу своєму

ДИСКУСІЯ

Квіти надії

Букети чи добротність — що обрати з нагоди Свята знань?

вчителю. І з яких пір призначення на посаду є святом? Ось де дрімучий «совок»!

«У мережі — дискусія про квіти вчителю у цей день, — пише на своїй сторінці у «Фейсбукі» відомий освітянин Ігор Лікарчук. — Я вже неодноразово висловлював свою думку щодо цього. Але коментар учительки, котрий щойно прочитав у групі «ДУП: школа», стосовно цієї проблеми не міг не перепостити. Бо він занадто живий... Ось цей коментар. «Залиште вчителю хоча б ці квіти... На педнаradі оголосили: «Жодних квітів, і передайте це батькам». Переда-

ли, попередили. Проте принесла одна родина мені квіти, знаю, що від широкого серця. Ну не встигла я їх приховати у класі. Стою на лінійці з букетом, всі поглядають на мене, немов я корупціонер... Мені має бути соромно? За що? За свою працю, за ночі із зошитами, за вдячність батьків? Може, за те, що я вчитель? У сучасного вчителя відібрано майже все: повагу суспільства, вільний час, вихідні, багато днів відпустки, часто навіть родину! Адже не кожен чоловік згодиться бути класним батьком (поруч із жінкою, класним керівником) чи зовечора спостері-

Наталка КАПУСТЯНСЬКА

Дивлячись на картини української художниці, мистецтвознавця Венери Сабірової, перше, на що звертає увагу, це оригінальність стилю — зображення на картині плавно переходить за межі рамки, у простір. Та й структура матеріалу — скло, що також незвичне нашому спогляданню. Але у цьому є щось таке, що зачаровує... Одна з виставок художниці, що пройшла в Києві, називалася «Осінь — початок весни!» А яке ставлення до інших пір року? Про все розпитуємо сонячну людину — Венеру Сабірову.

■ **Венеро, у вас є і зими, і весна, але у назвах виставок превалує весна. Яка пора року надихає вас творити?**

— Гармонія природи — це саме те, що мене надихає. Навіть незважаючи на пору року та стан погоди за вікном. Скажімо, буваючи в Карпатах на полонині, я бачу отару овець та відчуваю аромат трави, яку вони жууть! Зелений колір іноді набуває такого ж аромату, як і та трава. Вранішні маки на ранковому росяному полі виглядають казково та запам'ятовуються відчуттями прохолодиди кольором прозорих пелюсток.

Про відчуття природи можна говорити довго, але моя творчість більше спрямована на фарбу та форму. Якщо кілька рядками, то я люблю цей прекрасний світ. А ще більше люблю творити своїми руками те, що приносить хоч часточку щастя та посмішку. Дуже хочеться дати людям ту легкість, любов, чистоту, якої достатньо у природі.

■ **І берете сюжети для своїх картин із природи...**

— Звісно. Візьмемо хоча б триптих осінніх дерев під назвою «Перший заморозок». На картині три дерева зображені в осінню пору, в один день, в різний час.

Осінній ранок починався із білого інію на всьому навкруги, на деревах, на золотому різнобарвному листі, на кінчиках поживоклої трави. За дві-три години колір кардинально змінився, яскраво засіяло сонце. Цей сюжет я побачила у звичайному лісі на Київщині. Якось товариш мого чоловіка запропонував нам розділити його враження від улюбленого, незвичайного (для знайомого) місця. І коли туди поїхали, саме в той день був перший заморозок, і дійсно, місце було незвичне, ми потрапили в оточення старих та молодих дубів, купи молодих берізок, зарослого ставка... — від вражень і народилася серія картин.

Подобаються дерева, які ростуть у воді та в ній віддзеркалюються. Цю картину я побачила з води, коли на човні по розлитій зачарованій Десні ходили. Коли немає об'єктивних вражень, відчуттів, творчої потреби зобразити красу — тоді немає сенсу навіть підходити до полотна та фарб.

■ **Багато ваших робіт виконано на склі. Чому обрали цю основу?**

— Якось так складається, що не ми щось обираємо. Так трапилось і зі склом. Справді, сьогодні мене найбільше при-

■ АРТ-ПРОСТІР

Осінь — початок весни

Венера Сабірова творить красу на склі

ваблюють поєднання прозорості та легкості скла і веселкова виразність вітражних фарб, особлива енергетика та надзвичайні відчуття від спілкування з олійними фарбами. Хочу, щоб любов переповілась через картини усім, хто дивиться на них, щоб від промінчиків сонця, які присутні в кожній моїй картині, було світло, тепло та весело.

Якщо розказати кількома словами про саму техніку, то це так звана вітражна техніка, що з'явилась у Західній Європі близько II ст. до н.е. У нас, в Україні, ще з давніх-давен люди прикрашали в селах усе, що можна було прикрасити, в тому числі й скло. Народні картини на склі не можна було назвати класичними вітражами, але за своєю суттю вони ними були. Сьогодні розвиток мистецтва України — це відродження та розвиток традиційних українських ремесел, у тому числі й живопису на склі. Сучасні матеріали та технології дають можливість розвивати це прекрасне мистецтво.

■ **Першу свою мальовану роботу пам'ятаєте?**

— Не тільки пам'ятаю, а й її зберегла. Це картина-віддзеркалення «Нарциси», дивлячись на неї, бачимо один колір, у віддзеркаленні — інший. Наразі ця картина прикрашає мамин будинок

Художниця Венера Сабірова.
Фото з власного архіву.

на Дніпропетровщині. До речі, саме моя мама прищепила мені любов до мистецтва, та й сама все життя малювала та будувала, розповідала мені про художників та про значення творчості. А якщо заглянути в мій родовід, то в нашій родині були й ізограф, і художники, і майстри, і майстрині, і будівничі.

■ **У вас мистецька освіта?**

— Перша вища освіта відразу після школи не була творчою. Малювати та щось створювати було природно для мене, тому як спеціальність її не розглядала. Пройшли роки життя, які супроводжувало відчуття, що я не тим займаюся. І тільки у 2007 році я вирішила за-

лишити справу, якою займалась більше двадцяти років. У 2008 році вступила до Київської національної академії мистецтва та архітектури з легкістю та закінчила її з дипломом магістра з відзнакою.

Спочатку думала зайнятися науковою роботою як мистецтвознавець, але створення картин фарбами на матеріалах різного походження — перемогло. Маю бажання не просто створювати картини, а щоб тільки з гарним настроєм та позитивними думками. У моїх роботах сонце зазирає промінчиками у кожне вікно, намагається доторкнутись до кожного обличчя! Посміхнісь йому! Зрадій йому!

■ **Хто вам допомагає робити персональні виставки?**

— Сім'я мене надихає та допомагає і словом, і ділом. Мій чоловік Сергій Коваленко — мій перший глядач, критик та поціновувач, тонко відчуває те, що я роблю, великий помічник в організації та проведенні персональних виставок. Цьогоріч пройшла виставка «Весна — Різдво душі», на відкритті якої лунали прекрасні авторські мелодії мого чоловіка та вірші друзів, які відчувають мої картини. До речі, напередодні відкриття кожної виставки ніби самі, на єдиному подиху мною пишуться тексти вступного слова, концепції-притчі та концепції-казки. ■

■ ПРОКАТНИЙ СТАН

Троє товаришів і аферистка

Римма Зюбіна й Олексій Вертинський пародіюють «контрабас»

Валентина САМЧЕНКО

Українських фільмів стає більше. Збільшується і жанрове різноманіття. В останній день літа у 247 кінотеатрах стартує комедія «Dzidzio Контрабас».

Контрабас — це не лише найбільший струнний смичковий музичний інструмент, що має форму скрипки й найнижче звучить серед своїх «родичів». У сучасній мові таку скорочену назву має процес незаконних перевезення і продажу, українцями зокрема, цигарок у Польщі та інших сусідніх країнах. А «Дзідзьо»? Наш поп-гурт, створений у 2009-му, за задумом і при підтримці Андрія Кузьменка та його товариша — Олега Турка (Лесика). Головний у ньому Dzidzio — комедійний персонаж, якого придумав і постійно грає Михайло Хома, хлоп із Новояворівська, що на Львівщині.

У «Dzidzio Контрабас» відсутня какофонія звуків і кадрів. Кінематографічними засобами створено яскраву і смішну пародію на життя у прикордонній частині України, яка в одному моменті точно пробиває на слюзу. Мама головного героя заробляє гроші у Португалії, щоб син будував на Львівщині дивовижну хату круглої форми. А хлоп хоче мати славу відомого артиста, машину, сек'юриті (охоронця) й шопера. Мрії у прямому значенні розбиваються: «попав» мрійник, комедійне зіткнення авто ввімкнуло лічильник на 3 тисячі

баксів. Щоб знайти їх — є лише три дні.

Західна Україна, де відбуваються дії комедії, — завжди з Богом. Навіть митники його там бояться. А головному герою він і поїсти допомагає, і дає підказки у найскрутніші хвилини: то заголовком у газеті про те, як швидко заробити на контрабанді; то придорожнім вказівником... Взагалі, рясні молоді люди — до головного приєднався сек'юриті-водій в одній особі та син священника — вдягають, щоб без проблем перетнути кордон для швидкого збагачення. А по дорозі до них не-

Михайло Хома (крайній ліворуч) під час зйомок комедії.
Фото з сайту kino-teatr.ua

сподівано приєднується зваблива незнайомка: чи то внучка, чи жертва, чи аферистка...

Західноукраїнського пародійного колориту стрічці надає мова героїв. У кадрі — і напис на футболці кобїти: «не для тебе мамка квітку ростила». Не можуть не викликати посмішки фрази на кшталт: «Ми їдемо по справах божих, а вас де викинути, перепрошую?».

Епізодичні, але дуже колоритні ролі у «Dzidzio Контрабас» зіграли українські зірки Римма Зюбіна, Володимир Горянький, Ігор Кондратюк, Олексій Вертинський. За словами Михайла Хоми, він найбільше переживав за сцену, коли перед ним на знімальному майданчику на коліна мав стати народний артист Олексій Вертинський. Усе вийшло комедійно.

Бюджет комедії тримають у таємниці. Головний продюсер Сергій Лавренюк віджартовується, що запрошували у фільм знайомих, щоб зекономити. Телеведучому Ігорю Кондратюку запропонував зіграти Михайло Хома неначе просто за суддійським столом восьмого сезону проекту «Україна має талант!»

Робота над стрічкою тривала 1,5 року. Режисером став Олег Борщевський. У якийсь момент відмовився від зйомок Любомир Левицький (найвідоміші фільми «Штольня» і «Тіні незабутих предків»). Бо сконцентрувався на роботі над масштабним містичним трилером «Егрегор» (продюсує картину відомий український кінопродюсер Сергій Лавренюк, кінокомпанія Solar Media) й очікував затвердження в якості режисера в голлівудському молодіжному трилері Black Friday (продюсуванням стрічки займатиметься американська студія; у фільмі зіграють молоді американські зірки жанру horror).

У команди «Dzidzio Контрабас» великі плани на закордонні покази. Вже є домовленість із прокатниками в Італії. Михайло Хома каже, що жалкує, що не запросив на прем'єру маму з Португалії. І переконує, що узав у неї гроші на виробництво комедії; закликає допомогти повернути борг — купивши квиток на «Dzidzio Контрабас». ■

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

Честь і помста

Між утопією і анти-

Костянтин РОДИК

Щойно з'являється новий твір із фантастично-футуристичним сюжетом, як у рецензійному просторі лунають вигукі: «Антиутопія!» Але просте розглядання назви (анти-утопія) спрямовує на очікування мандрівки вистеленою добрими намірами дорогою, що провадить нас за відомою адресою. Зазвичай це «роман ідей», де груба екзистенція перемагає витончену ілюзію. Алгоритмом антиутопії є логіка самозаперечення. А вона присутня далеко не в усіх книжках, що моделюють майбутнє.

Найбільше антиутопічних епітетів дісталось двом першим книжкам трилогії Юрія Щербак «Час смертохристів» та «Час великої гри» (К.: Ярослав Вал, 2011; 2012). Та чи є тут головна жанрова ознака — самозаперечення?

Підзаголовок головного роману — «Міражі 2077 року». Але дата ця не так із футурологічного, як з анекдотичного реєстру. Таку ж «фантастику» демонстрував А.Курков у «Останній любові президента» (2014), або ще раніше — В. Кожелянко. «Час...» Ю. Щербак — про завтрашній день, який практично настав. Тобто, прокидаєшся вранці, а доврок уже запанували змальовані ним декорації, названі, до речі, по-кожелянковому вигадливо: «УРОД — Українсько-Російська Об'єднана Держава... Університет слов'янської дружби імені Столиціна в Києві... КГБ (комуністична громада Буковини)... ДУПА (Донецько-українська партія)... СС — Суздальські спецслужби» і тощо, тощо.

Інакше кажучи, Щербаків «Час...» — не про спростування соціопсихологічною логікою якихось державотворчих мрій, а про залізний порядок денний «шантажистської держави», як влучно кваліфікував нову українську адміністрацію політолог Микола Рябчук (Улюблений пістолет пані Сімсон: хроніка помаранчевої поразки. — К.: К.І.С., 2009). Можна, звісно, припустити, що українські правителі перших двадцяти років незалежності розмірковували (під час релаксу, коли заплющували очі на мародерства «любих друзів») про долю Неньки, проте у пана Щербак цього не знайдемо, хіба таке: «Ти знищи українську ідею, ти вбив її на ціле покоління вперед своєю брехнею, своєю зрадою!».

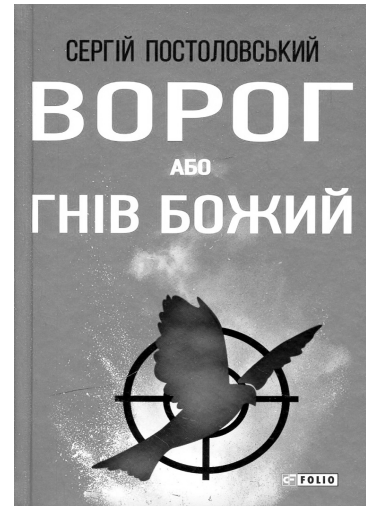
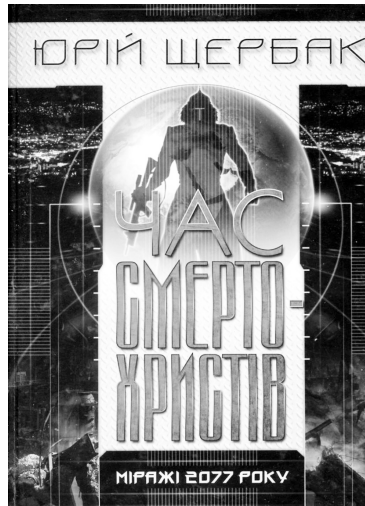
Відтак не антиутопію маємо, а прогностичний реалізм. І то найвищої проби, бо Юрій Щербак — аналітик, як рідко хто. Оцініть: ще на початку 2010-го він писав у газеті «День»: «Події на Майдані — це лише початок тої багатоетапної революції, яка закінчиться новим політичним землетрусом десь у році 2012—2015 і може радше нагадувати жорстокі селянські повстання проти багатіїв у 1905 р., аніж мирну, сповнену добром і надією Помаранчеву революцію 2004-го» (Україна в зоні турбулентності: демони минулого і тривоги ХХІ століття. — К.: Український письменник, 2010). Після таких точно прорахованих «передбачень»

автора годилося б запросити головним консультантом Ради національної безпеки і оборони. Але не знадобилися Банковій його унікальні здатності — й усе сталося далі так, як описано в «Часі...»: «Виступаєм на рассвете двадцять второго июня, с целью овладения зерновыми запасами и установления в Малороссии законного порядка». Цей романний наказ головнокомандувача Чорної Орди не збігається з датою вторгнення РФ 2014-го лише на два місяці і два дні.

«Час смертохристів» вийшов друком за три роки до Іловайська, але тепер прочитується, ніби звіт про цю реальну російсько-українську війну. Фантастичним антуражем роману цілком можна знехтувати й користатися ним, як посібником з ліквідації медіанеграмотності. Уся трилогія — це геополітика в картинках, після яких зовсім інакше — тверезо — дивитися на картинку телевізійну. І багато чого/кого упізнаєш в очищених від кон'юнктурного намулу таємницях вітчизняного мадридського двору. «Мемуарна розкутість», — називає одну з головних принад трилогії Михайло Слабошпицький. І він же точно означає її основну проблему: «Влада минулого над сучасним».

Фабула усіх трьох «Часів...» — глобальна агресія Росії, «бал вампірів» та сценарій спротиву. Натомість сюжет — додання національної амнезії разом з полковником Гайдуком, головним персонажем трилогії. Те, що три 400-сторінкові книжки ходять по сюжетному колу, не заважає читачеві. Так само читають і перечитуватимуть інші, класичний Апокаліпсис, де сформульовано: «Що було — те й буде. Нема нічого вічного під сонцем». Під незалежним українським сонцем третій десяток років поспіль регулярно постає запитання: «Чому найгірші, найубогіші інтелектуально сили регулярно приходять до влади», щоразу кловуючи «український феодалізм»?

Ну, так, «організм країни зруйнований зловисним вірусом... заражений кров'ю Москвою». Але Юрій Щербак, як професійний медик, ставить безжалісний діагноз: «Ми розплачуємось... за байдужість, боягузтво і зрадництво нашого народу, який так довго терпів наругу над собою... Бог покарав голодом українців, особливо селян, за покову більшовикам». Ясна річ, лєвова частка цих інвектив припадає на долю національної еліти, котра «своєю слинявою брехнею про ідеальне

минуле, якого не було, і про ідеальне майбутнє, якого теж не буде... породжувала ілюзії, замість того, щоб казати правду». При самому кінці другої частини трилогії («Час великої гри») стоїть риторичне, на думку автора, запитання: «Чи ми тікаємо назавжди з цього осоружного Дикого Поля, оманливо схожого на рай?». Зі Щербакком солідаризуються чимало помітних нинішніх авторів — приміром, Петро Кралюк (Козацька міфологія України: творці та епігони. — Х.: Фоліо, 2017) чи Владислав Івченко (Химери Дикого поля. — Х.: Клуб сімейного дозвілля, 2014), — але дослідження цієї колізії виходить за межі даного матеріалу.

У Щербаківих сподах про майбутнє такі є елементи антиутопії (чи утопії?) — прихильно-привабливе змалювання за провадження воєнного стану. Його вводить той самий полковник Гайдук, здійснюючи військовий переворот. Перші його «реформи» викликають захват — бо якби їх втілили чверть століття тому, не довелося б, либонь, воювати: «Будуть суворо покарані вияви неповаги до державної мови та інших мов, до державних символів України-Руси. У найближчий час всі громадяни держави повинні скласти присягу на вірність Україні-Руси. Хто не бажає складати присягу громадянина, має можливість бути зарєстрованим як агент впливу іншої держави. Порушники позбавлятимуться громадянства України-Руси і всіх соціальних та майнових прав... За будь-які спроби підкупу судів винні будуть засуджені до найвищої міри — розстрілу».

Але насторожує подальше: «Промова Гайдука, після якої звучав спів «Рева та стогне Дніпр широкий» Т.Шевченка, транслювалася щогодини упродовж двох діб. Ніяких інших новин ТУ не передавало, а телефонний і комп'ютерний зв'язок був заблокований на території всієї країни». Ідеться про хунту. «Іспанське «Junta» у буквальному перекладі означає «рада», колегія військових; тобто таке собі козацьке коло отаманів та польових командирів», — значить Дмитро Савченко у книжці «Київ Хунта Сіті» (Чернівці: Букрек, 2015). На сьогодні це — утопія. Не у сенсі нездійсненності, а у смислі невтіленості. Впроваджувати ж такі кардинальні речі варто лишень по широкому експертному обговоренні. Нинішня влада на це не погоджується. Залишається література.

Прокляття українських аналітиків — їх не чують мож-

новладці. Тож вони і йдуть в літературу. Ну, так, Юрій Щербак причетний до письменства здавна. Але те, що він пише, починаючи з «Часів...», — не зовсім красне письменство. Якоюсь на зібранні критиків мене шокувала фраза одного з присутніх про нібито «високий, поетичний стиль трилогії Юрія Щербак». У цих романах якогось «художнього» стилю немає — він цьому жанру просто протипоказаний (і автор це добре розуміє). Тут навіть логіка подій інколи не кориться сюжетові, й тоді надійно застреленого Гайдука воскрешає Христос — і нічого кримінально-антилітературного в цьому немає. Як пише Дмитро Корчинський, — «менше поезії, більше телеграфної прози воєнних наказів» (Сяючий шлях. — К.: Самміт-Книга, 2016). Саме в такому стилі написано книжку молодшого колеги-аналітика Сергія Постоловського «Ворог або Гнів Божий» (Х.: Фоліо, 2016).

У тритомовій оповіді Ю.Щербак один з персонажів також бавиться в літературу: «Погоджуюсь, ця книга провокативна, але це провокація інтелектуальна, спроба локатором уяви пройтись по майбутньому, промацати його обриси... Найбільший гріх і найбільша провина — відсутність уяви, брак креативності, невміння і страх зазирнути в майбутнє». Це і самохарактеристика, і «рецензія» на новинку С. Постоловського. Прискіпливий літжурналіст знайде тут багато спільного з іншими раніше опублікованими авторами. Але у «Ворозі...» бачимо не принагідні тези, а сфокусований сценарій. Виписаний жорстко-вірогідно, без хепі-енду; але так, що сюжетно-рельєфно показує можливість ефективного спротиву москвитам.

Роман С. Постоловського також розгортається посеред майбутнього календаря. Але — так само — це не антиутопія, а попередження конкретним властям. Тут спостерігаємо ту ж ядерно-некеровану реакцію великих ігор спецслужб, де фабульне ділення ланок непрогнозоване, блискавичне, неконтрольоване (що раніше пам'ятно відтворено у політекшенах Петра Катериничева та Яна Валетова). Сергій Постоловський як професійний політanalітик екстраполює тероретичну ефективність американських «точкових» ударів на українські можливості. Ходить не про технологію, а про психологію. Про здатність українців до диверсійних бойових дій у самісенській Москві.

Роман «Ворог або Гнів Бо-

жий» — про створення у волонтерський спосіб диверсійної групи з колишніх та чинних офіцерів спецслужб з метою ліквідації Путіна. Мета, безумовно, свята — як знищення будь-якого збудника смертельної хвороби. Але — не кінцева, бо лишається «страшна машина, ім'я якій Росія», й невідомо, чи не прийде на зміну її потворному керманичеві більш монструозна особина. Автор це розуміє і в самому кінці приміщує три речення епілогу: «До осені російських бунтів залишилося три з половиною тижні. За ними мали слідувати державна змова в оточенні президента Росії. Гага вже чекала на ворога, який боявся того міста навіть дужче, ніж власної смерті». Очевидно, це заявка наступних книжок, але повернімося до вже виданої.

Ліквідаційну групу ніяк створити легально, бо «за часів «легітимного» системи силових структур, спецслужби та армія перетворилися на уражений проросійською чумою організм». Але ж лишилося грохи «солдатів свого обов'язку і людської совісті», які переконані: «Незалежно, проте законно». Мотивація та спосіб діяння — як у давньому, але досі актуальному російському фільмі «Брат» (у С. Постоловського теж «правда завжди перемагає»). Принагідно згадується й ще одна небезпечно-талановита тамта стрічка «На грі» (2010) — персонажі С. Постоловського так само оперують «без емоцій та помилок... без жодних сентиментів та морально-етичних кодексів», і подібно оцінюють власні уміння та навички: «Чотири трупи за двадцять секунд — до цього я ніколи в житті так швидко не бивав людей».

Що цікаво: таємна організація мисливців за конкретною головою виникає не з патріотичної спонуки (це стає обґрунтуванням на другому етапі), а з «банальності» помсти (російської спецслужби вбили їхнього побратима). В нашій історії таке вже було — повстання Богдана Хмельницького почалося з подібного: «Честь вимагала помсти» (С. Постоловський). Курс на Кремль ніяк прокласти, омиваючи вітчизняних поکیدьків, і помста-мета перетворюється на помсту-засіб: «Неможливо домовитися зі злочинцями, брехунами й відвертими покидьками. Їх можна або знищити, або ж залаякати, але й для того, аби залаякати, частину з них треба знищити обов'язково... Тільки терор може зупинити корупцію та вседозволеність в Україні... Нам потрібен страх. Від Донецька і аж до самої Москви».

Отже, помста перетворюється на терор. Як зафоризував Дмитро Корчинський, «правоохоронець — це терорист у профіль» (Сяючий шлях. — К.: Самміт-Книга, 2016). Тут ми потрапляємо на мало проговорений терен, влучно окреслений у мікродіалозі одного з романів Владислава Івченка: «— Це ж криміналка якась, майже тероризм. — Захищати Батьківщину — це не злочин» (Третій фронт. — К.: Темпора, 2016). Й оскільки відповідей у цій проблемі поки що забагато менше, ніж запитань, — це є простором для утопій/антиутопій. Ще не написаних. ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Для господинь — сезон консервації у розпалі. І ні спека, ні холод, ні бажання відпочити (на березі під плюскіт прохолодної водички чи просто на дивані вдома) — цьому не завада. Ну сказано ж, літній день рік годує! І, як і раніше, з вуст передаються перевірені рецепти, вдосконалені кожною господинею на свій смак. Доморошені кудесниці — і мої знайомі, і ті, хто давно має заслужену повагу в мережі як по-радник у кулінарних лабіринтах, і просто радять, і наполегливо радять, і діляться приємними враженнями від того, що вони законсервували в ці літні дні. І хочеться приготувати все, бо все це — перевірене, а значить, вдасться! Якщо не вистачає часу приготувати все, то хоча б те, що видається найсмачнішим, особливо зимової пори.

Сортуємо асорті

Можна і не сортувати, а компонувати і закручувати: знаючи кілька базових правил власне консервації; інгредієнти можна підбирати на власний смак. Але ми умовно «посортуємо» асорті на овочеве і ягідно-фруктове, щоб нічого не пропустити і приготувати й одне, й інше.

Цікаве овочеве асорті пропонує Людмила Царук з Дніпропетровщини. Називає його «Город». Узимку навіть це слово нагадає про літні аромати присадибної ділянки.

У дволітрову банку закласти кріп, петрушку, лист смородини, запашний горошок, часник, потім порізані овочі: кольорову капусту, солодкий перець, цибулю, кабачки, огірки, моркву, помідори. Залити окропом на 20 хвилин.

Потім окріп злити в каструлю, додати туди по столовій ложці солі й цукру, половину чайної ложки лимонної кислоти. Коли закипить — залити овочі і закрити банку. Людмила каже, що асорті добре зберігається і при кімнатній температурі (тільки треба в темному місці тримати — і ніяких проблем).

Я також хочу поділитися своїм асорті — квасолево-овочевим. Точніше, не своїм, а вчитаним на сайті varenuk.com, а оскільки мені дуже подобається стручкова квасоля в різних варіаціях, відразу ж спробувала і відразу скуштувала. Не знаю, чи підходить до салатів слово «розкішний», але саме цей салат у мене асоціюється з ним. Дуже задоволена рецептом. Салат хоч і може зберігатися довго, але моя перша порція розійшлася дуже швидко — як гарячі пиріжки. Оскільки готувала вперше, то інгредієнтів намагалася брати стільки, як написано, щоб усе вдалося.

Отож потрібно: шпарагівка (стручкова квасоля) — 1,5 кг; вода — 600 мл; цибуля — 0,5 кг; олія — 300 мл; помідори — 1,5 кг; перець болгарський жовтий — 0,5 кг; морква — 0,5 кг; селера — 60 г; часник — 60 г; сіль — 2 ч. л. (30-40 г); цукор — 1 ст. л. (20 г); чорний перець — 1 ч. л.; солодка паприка в порошок — 1 ч. л.; гостра паприка — 0,5 ч. л.; перець запашний — 10 зернин; зерна гвоздики — 10 зернин.

Шпарагівку помити та зрізати кінчики. Підготовлену шпарагівку залити 600 мл води, накрити кришкою і варити 30 хвилин на помірному вогні. Порізати на частинки до 2 см. Порізати помідори і тушкувати під кришкою на помірному вогні до розварення, наприкінці тушкування пом'яти помідори товкачиком. Помідорне пюре перетерти через ситко.

Моркву почистити та потерти на буряковій тертці. Болгарський перець дрібно порізати. Селеру почистити та потерти на буряковій тертці. Цибулю порізати кубиками та смажити на 300 мл. олії. До смаженої цибулі додати різаний перець, терту моркву та селеру, смажи-

ти до готовності. До смажених овочів додати відварену різану шпарагівку, перетерте пюре з помідорів, перетерті в ступі зерна перцю та гвоздики, душений часник, 0,5 чайної ложки гострої паприки, чайну ложку солодкої паприки, сіль (30 чи 40 г за вашим смаком), цукор (солодше буде, коли додати 2 столові ложки цукру), все вимішати, накрити кришкою і тушкувати 15-20 хвилин.

Скласти в банки і поставити їх пастеризуватися. Для цього на дно глибокої каструлі покласти решітку на невисоких ніжках (якщо немає решітки, встелити тканиною та залити водою). У воду поставити наповнені банки. Накрити каструлю кришкою, газ зменшити, щоб вода не кипіла, а парувала, тоді температура буде до 90°C. Зазвичай від моменту, коли банку опустити в гарячу воду, до моменту готовності проходить 30 хвилин. Після пастеризації одразу закрити. Закриті банки перевернути та вкрити на 12 год. (так процес пастеризації продовжиться). Далі зберігати у прохолодному місці.

Фруктово-ягідні кулінарні композиції

А фруктові асорті — ще більший простір для взяття кулінарних висот. Компоти, соки, варення, джеми, сухофрукти тощо чудово вдаються, коли у них поєднані різні фрукти, чи з додаванням до фруктів ягід, цитрусових, горіхів, насіння тощо.

Ось узяти, приміром, яблука, персики і лимони, додати цукру, мигдалю і різних запашних спецій — ви ж здогадуєтеся, який це буде смаколик?!

Отож беріть один кг персиків, 500 г яблук, 2 лимони, 50 г мигдалю, кілограм цукру, паличку кориці, бутон гвоздики і дрібку каєнського перцю (або червоного).

У мішечок для спецій (якщо нема — просто пошити з марлі) покласти паличку ванілі, гвоздику і перець, зв'язати ниткою, щоб приправа не випала при варінні. Лимони помити, зняти цедру і вичавити сік. Персики залити окропом на пару секунд і зняти з них шкірку, потім виїняти кісточку і порізати кубиками. Почистити яблука, видалити серцевину з насінням і порізати кубиками.

Фрукти скласти в миску, залити лимонним соком і перемішати, додати цукор, лимонну цедру і мішечок з спеціями, закип'ятити, зменшити вогонь і варити на маленькому вогні 20 хвилин. Витягнути спеції, потовкти мигдаль і додати у варення. Варити ще 10 хвилин. Готовий джем розлити в підготовлені банки, закрити кришками і перевернути до охолодження.

А ще смачно й красиво, коли поєднується диня з апельсинами. Взмик — це мед власного виробництва з ароматом літа.

На 0,5 кг дині потрібно стільки ж цукру і апельсинів.

Диню почистити, нарізати

ДО СЕЗОНУ

Гарячі пропозиції

Приготуйте про запас майже мед власного виробництва з ароматом літа й інші кулінарні оксюморони

невеликими кубиками. Додати цукор і поставити в холодильник на 12 годин. Потім довести до кипіння і варити 15 хвилин.

Апельсини помити, ошпарити окропом та подрібнити в блендері. Додати до варення і готувати ще 5 хвилин.

Соус-чародійник

І це справді так, бо інколи просто додати до страви соусу — означає змінити її смак у кращий бік до невпізнаності. Соуси, кетчупи справді можуть творити кулінарні дива.

Тут також є де розгулятися кулінарним фантазіям! Яких тільки соусів не придумало людство! Зараз якраз мода на такі собі «кулінарні оксюморони»: поєднання, здавалося б, непоєдну-

Асорті «Город».

Буде кетчуп із базиліком.

ваного (ягідний, медовий соус з м'ясом) тощо. І це поєднання дає чудові результати!

Хто любить соусну класику, не пропустіть сезон помідорів. Львів'янка Тетяна Хімч радить смачну помідоркову страву з базиліком.

Нам потрібні помідори (бажано сливки) та базилік (можна петрушку).

Помідори миємо, перевіряємо, щоб були без цяточок, розрізаємо навпіл та вичищаємо зернятка. Ставимо на маленький вогонь, помішуючи час від часу. Заливимо помідори перетираним або блендеруємо і варимо, поки не випариться сік.

У стерилізовані банки низу кладемо базилік, зверху заливаємо в банки соус, залишаючи до поверхні 2-3 см. Перед закручуванням кришкою кладемо ще по листочку базиліка. Перевртаємо баночки та стерилізуємо 30 хвилин, залишивши охолоджувати в тій же воді!

У томатному соусі вдається чудовий болгарський перець, переконає Марина Яцунда зі Львова. Вона каже, що такий перець готується швидко, аромат страви буде на всю домівку, а результат потішить усю родину. Цей перець ідеально пасує як закуска до м'яса або можна, відцідивши зайву рідину, додавати його в піцу або різні запіканки.

Нам потрібно 1,5 кг помідорів, 3 кг перцю болгарського, 2 головки часнику, великий пучок зелені петрушки, по 200 г цукру, оцту, олії та 2 столові ложки солі.

Помідори змолоти і поставити варити 30 хвилин. За цей час перець порізати на 4 частини, якщо невеликий, або на 8 частин — великий. Додати перець до помідорової суміші, сіль, цукор, олію, оцет і проварити разом 20 хвилин. Потім додати часник через часникодавку, зелень петрушки та потримати на вогні ще 10 хвилин. Накладати в банки та стерилізувати 15 хвилин. Вихід — 6 баночок по 0,5 л.

«Смакота»
«Рецепт кетчупу «Смакота» зустріла на просторах інтернету, вирішила випробувати, мені результат дуже сподобався, ділиться враженнями про приготовлене власноруч Ольга Прокопова з Житомирщини. — Додала незначні корегування в плані трав, які дуже люблю».

Требя 10 кг томатів перекрутити через м'ясорубку чи перебити блендером (можна віджати через соковижималку). 1,2 кг цибулі (натерти), 1,2 кг почищених яблук (натерти). Варити одну годину (але я уварювала трохи довше, десь півтори). На цьому етапі можна перетерти через сито (якщо ідеальна господиня і любить однорідну консистенцію). Додати 120 г оцту, 5 із верхом столових ложок солі, 1,2 кг цукру. У торбинку чи вузлик із кількох шарів марлі покласти: по 20 штук лаврових листочків, гвоздик, духмяного перцю, чорного перцю, а ще паличку кориці та базилік за смаком.

У посудину з домашнім кетчупом додати пакетик меленого коріандру, пакетик паприки, за

смаком гірко перцю та 2 головки перебитих зубчиків часнику. Проварити 20 хвилин (якщо є необхідність, то збити блендером і ще раз закип'ятити), розлити у стерильні банки, вкрити. Вихід — 18-20 банок по 0,5 л. На смак — як магазинний кетчуп «До шашлику», але ще смачніший.

Усім відомо, як смачно поєднується помідор із базиліком. Можна їх звести в кетчупі й додати, приміром, до м'яса — буде смакота в квадраті чи й у кубі. Світлана Іванова, яка добре розуміється на тонкощах поєднання овочів у чудових композиціях, пропонує готувати за таким рецептом.

Потрібно: 2 кг помідорів, 0,5 кг цибулі (можна 50/50 синьої і звичайної), 5-6 зубчиків часнику, пучок базиліку (разом зі стеблами: треба буде відділити листочки і суцвіття від стебла), 125 г цукру (можна більше; треба буде куштувати), 50 г солі, сік з одного лимона, 100 г оливкової олії (можна будь-якої), 30 г бальзамічного оцту, 2 столові ложки томатної пасти, по 1 ч. л. коріандру, мускатного горіха, меленого духмяного перцю, гвоздики, паприки солодкої і чілі (можна дати свіжий), чорного меленого перцю, сухого базиліку.

Усі овочі порізати на великі шматки (їх потім пропустимо через блендер). У каструлю з товстим дном вливаємо олію, до неї додаємо цибулю, часник і цукор і тушкуємо 3-5 хвилин (цибуля має стати прозорою й розшаровуватися). Після того додаємо порізані помідори і тушкуємо після закипання ще 10 хвилин, час до часу помішуючи. Потім додаємо суміш із лимонного соку, бальзамічного оцту й томатної пасти, сіль — і ще хай покипить 10 хвилин. У цей час попробуйте кетчуп на сіль-цукор. Після того додаємо стебла базиліка і всі спеції. Через 10 хвилин стебла виймаємо і додаємо листочки базиліка. Кип'ятимо ще 5 хвилин. Пропускаємо це все вариво через блендер і сито. Прокип'ячуємо і розливаємо гарячим у стерилізовані банки і закрутуємо. Вихід — трошки більше 2 л.

Нескучних експериментів на кухні! Літо таки годує зиму!

Андрій Ярмоленко
півзахисник національної збірної України
та ФК «Боруссія» (Д, Німеччина)

«Дуже вдячний «Динамо», що дозволило мені втілити в життя мрію й зіграти за великий європейський клуб».

Григорій ХАТА

■ ФУТБОЛ

На німецьких крилах

В умовах «абсолютної тиші» «Динамо» здійснило найдорожчий трансфер у своїй історії

Новачок «Боруссії» з Дортмунда — вже экс-капітан київського «Динамо» Андрій Ярмоленко.
Фото з сайту telegraf.com.ua.

На вересневий домашній матч відбіркового раунду ЧС-2018 проти Туреччини національна збірна України всіх своїх шанувальників кличе до Харкова. Туди ж потроху, ще задовго до самого поєдинку, підтягуються і самі футболісти, порушуючи таким чином консервативні погляди, пов'язані з проведенням своїх нетривалих передматчевих навчально-тренувальних зборів у передмісті столиці. Щоправда, за часів, коли посаду наставника «синьо-жовтих» суміщав на той час очільник «Металіста» Мирон Маркевич, національна збірна вже проводила НТЗ на Харківщині — у селі Високому, де безпосередньо розташована база «металістів».

Харківська оаза

Цього разу місцем для свого розташування «синьо-жовті» обрали респектабельний п'ятизірковий готель у зеленій оазі Харкова, де, до слова, часто квартируються вітчизняні тенісистки. Що цікаво, на доволі великій території відпочинкового комплексу є всі умови для гри в гольф, фанатом якої, як відомо, є наставник української команди Андрій Шевченко. Від п'ятниці Андрій Миколайович разом зі своїм інтернаціональним табором помічників чекає на зліт своїх підопічних.

Традиційно останніми до табору збірної долучаються легионери, котрих на поєдинках проти Туреччини та Ісландії (5 вересня, Рейк'явік) має бути восьмеро. Точніше, коли Шевченко оголошував розширену заявку на ці матчі, в переліку іноземців було лише сім прізвищ. Проте вже коли табір національної команди гостинно відкрив для футболістів двері, один із динамівських збірників підписав контракт зі знайомим представником німецької Бундеслиги.

Упродовж кількох сезонів лідера «Динамо» Андрія Ярмоленка неодноразово ЗМІ сватали й продавали до різних клубів, зокрема й англійського «Евертона».

Чергове ж пожвавлення в мас-медіа мало хто сприйняв

серйозно — здавалося, що президент «Динамо» Ігор Суркіс узагалі не хоче прощатися з колоритним футболістом, з яким і без якого, слід визнати, «біло-сині» мають два різні вигляди.

Утім, коли на тлі внутрішнього скандалу, пов'язаного з неякою минулої неділі динамівців на календарний поєдинок ЧУ до Маріуполя, один із віце-президентів ФФУ Артем Франков, заявив, що Ярмоленко полетів до Дортмунда на медогляд, підстав сумнівів у реальності переходу динамівського капітана в німецький чемпіонат не було.

Дуже скоро з'явилося й офіційне підтвердження цього факту: фото Ярмоленка в штаб-квартирі «Боруссії» з іменною жовто-чорною футболкою з дев'ятим номером та відкритий лист Ігоря Суркіса до футболіста, в якому він дякує талановитому «вінгеру» за плідну роботу на благо динамівського клубу й бажає нових успіхів.

Трансферний «маркет» УПЛ

«Великі угоди люблять тишу», — так прокоментував блискавичну угоду з Ярмоленком президент «біло-синіх», додавши, що пропозиція від «Боруссії» по футболісту була найвищою за всю історію столичного клубу. Власне, за Ярмолу, котрий підписав із «чорно-жовтими» чотирирічний контракт, динамівський клуб отримає 25 мільйонів євро. Попередній же динамівський рекорд на трансферному ринку, так би мовити, належав Андрію Шевченку, котрого в 1999 році продали до «Мілана» за 21 млн. євро.

«Перехід Ярмоленка до дортмундської «Боруссії» піде на користь усьому українському футболу», — каже нинішній очільник «синьо-жовтих». Наскільки це буде правдою, покажуть і результати самої національної збірної, де тепер обидва її «крила» складатимуть представники бундеслиги — Коноп-

лянка з «Шальке» та Ярмоленко з «Боруссії». «Я дуже вдячний «Динамо», що воно мені дозволило втілити в життя мою мрію та зіграти за великий європейський клуб», — сказав прес-службі свого нового клубу український півзахисник.

Зауважимо, що впродовж кількох минулих сезонів у складі «жовто-чорних» уже грав представник української прем'єр-ліги — у 2013 році з «Шахтаря» до «Боруссії» за 27,5 млн. євро перейшов вірменський півзахисник Генріх Мхітарян. Варто відзначити, що за останні роки «гірники» зробили не один вдалий продаж своїх футболістів. Окрім Мхітаряна, до потужних європейських команд донецький клуб продав бразильців Фернандінью («Манчестер Сіті», 40 млн. євро) та Дугласа Косту («Баварія», 30 млн.). За пристойні гроші свого часу «Шахтар» продав й інших «чарів-

■ НА СТАРТ!

Склад національної збірної України з футболу на матчі відбору ЧС-2018 проти Туреччини та Ісландії.

Воротарі — Коваль («Динамо»), П'ятов («Шахтар»), Лунін («Зоря»).

Захисники: Хачеріді, Морозюк (обидва — «Динамо»), Ордець, Ракицький, Кривцов, Бутко (всі — «Шахтар»), Матвієнко («Ворскла»), Соболев («Славія», Чехія).

Півзахисники: Ярмоленко («Боруссія» (Д), Німеччина), Гармаш, Циганков, Сидорчук, Шепелев (усі — «Динамо»), Коваленко, Степаненко (обидва — «Шахтар»), Коноплянка («Шальке», Німеччина), Ротань («Славія», Чехія), Зінченко («Манчестер Сіті», Англія), Шахов (ПАОК, Греція), Малиновський («Генк», Бельгія), Юрченко («Байер», Німеччина).

Форварди: Бєсєдін, Кравець (обидва — «Динамо»).

ників м'яча»: Вілліана — до російського «Анжі» (35 млн.) та Алекса Тейшейру, за котрого китайський «Цзянсу Сунін», виклав рекордні для українського чемпіонату 50 млн. євро.

Водночас подібного роду та кількості креативних виконавців у розпорядженні наставника української збірної немає. До того ж Андрій Шевченко скаржиться на серйозний дефіцит форвардів. А слід нагадати, що на ЧС-2018 без забитих голів нашої збірної поїхати навряд чи вдасться. Без перемог у чотирьох заключних поєдинках групи «синьо-жовтим» аж ніяк не вдасться перескочити з третього на одне з двох перших місць, котрі напряму, або ж через раунд «плей-оф», дозволять пробитися на майбутній «мундіаль». ■

Григорій ХАТА

■ ТЕНІС

Підкорювачі «шоломів»

Виступ вітчизняних майстрів ракетки на «Ю-Ес оупен»-2017 розпочався з історичної перемоги четвертої тенісистки України

Під час безроздільного домінування в жіночому тенісному дивізіоні неперевершеної Серени Уїльямс єдиною, по суті, інтригою великих турнірів, де змагалася «Чорна перлина», було питання, чи готова сама американська тенісистка виграти змагання. Адже часто-густо здавалося, що не суперники перемагають Уїльямс-молодшу, а вона сама програє матч — чи то через психологічний дисбаланс, або ж фізичну неготовність.

Коли ж Серена пішла в декретну відпустку, жіночате тенісна еліта зажила зовсім іншим життям. Відсутність у дивізіоні єдиного, чітко окресленого фаворита робить кожні змагання цікавими та непередбачуваними. Чого лише варті передстартові розклади останнього в нинішньому сезоні турніру з серії «Великого шолома». Готуючись до «Ю-Ес оупен»-2017, од-

разу п'ятеро теністок — у разі свого успіху та невдачі певних опоненток — могли розраховувати на тенісну корону.

Щоправда, вже у перший ігровий день Відкритий чемпіонат США залишився без однієї зі своїх головних фавориток. Ключова претендентка на перше місце в рейтингу WTA — друга ракетка планети, румунка Сімона Халеп — несподівано програла свій перший поєдинок у Нью-Йорку.

Дарма, що її суперницею була экс-перша ракетка світу, росіянка

Марія Шарапова. Без сумніву, після допінгової дискваліфікації «Російська серена» перебувала не в найкращій формі, проте, маючи за плечима досвід шести переможних двобоїв із Халеп, Шарапова в напруженій боротьбі змусила зачохлити ракетку другого рейтинг-фаворита «Ю-Ес оупен»-2017. «Заради таких моментів і варто продовжувати кар'єру», — заявила 30-річна росіянка.

Її несподіваним подарунком може скористатися лідер українського тенісу Еліна Світоліна. Якщо наша співвітчиз-

ниця — четвертий номер WTA — дістанеться в Нью-Йорку півфіналу, саме вона матиме підставу називатися другою ракеткою планети. За певних обставин може Еліна замахнутися й на верхню жіночого протоколу. Утім, для початку, у вікторок вона мала вдало пройти стартове випробування чешкою Катержиною Синяковою.

А от для іншої Катерини — Козлової, з України, — перший раунд «Ю-Ес оупен»-2017 склався неймовірно вдало. Власне, здолавши в двох сетах

Катерина Козлова — четверта ракетка України — у Нью-Йорку вперше в кар'єрі виграла поєдинок основного раунду турніру «Великого шолома».

Фото з сайту saprnov-tennis.org

румунку Ірину-Камелію Бегу (6:2, 7:6 (9:7)), 23-річна уродженка Миколаєва вперше в кар'єрі змогла виграти поєдинок

основного раунду турніру «Великого шолома». Перед цим, зазначимо, Козлова вдало пододала кваліфікаційний етап. ■

КРАСА І СИЛА

Янгол з України

У популярному шоу бренду Victoria's Secret вперше візьме участь українська модель

Аліса КВАЧ

Хто з нас не мріє ще за життя стати янголом? Для учасників суперпопулярного шоу виробників нижньої білизни Victoria's Secret у цьому немає нічого складного — за крила, які є незмінним атрибутом показів, їх уже давно прозвали янголами. От тільки потрапити до списку обраних не так-то просто — туди обирають лише най-най-найгарніших моделей. Серед зірок бренду — сестри Дженнер і Белла Хадід, Ірина Шейк, Адріана Ліма та інші популярні моделі.

Шанс пробитися у вищу лігу модельного бізнесу отримала й українка Дарина Хлистул. Її ім'я з'явилося в основному списку моделей, заявлених на участь у черговому шоу, яке відбудеться у Шанхаї. Дарина стане першою україною, яка візьме участь у цьому шоу за 22 роки існування бренду.

Для 21-річної моделі з містечка Синельникове на Дніпропетровщині, яка в модельному біз-

несі лише три роки, це стрімкий злет. Хоча назвати її новачком важко — Дарина вже зарекомендувала себе співпрацею з Dior, Valentino, Givenchy, Versace, Sonia Rykiel та інших відомих брендів. Крім цього, недавно вона ще й прикрасила обкладинку річного номера журналу Harper's Bazaar. Експерти називають Хлистул однією з найперспективніших українських моделей.

Сама українка не стримує емоцій у передчутті участі у показі Victoria's Secret. «Дякую всій команді... Це неймовірне задоволення — стати частиною цього чудового шоу», — написала вона в Instagram. А режисери бренду обіцяють нові незабутні враження від шоу. Зрештою, гарне жіноче тіло у вишуканій білизні — це завжди незабутні враження. ■

Дарина Хлистул.

ОТАКОІ!

Пляшку — в штани

Американка попалася на спробі винести з магазину 18 пляшок спиртного

Ната НЕТУДИХАТА

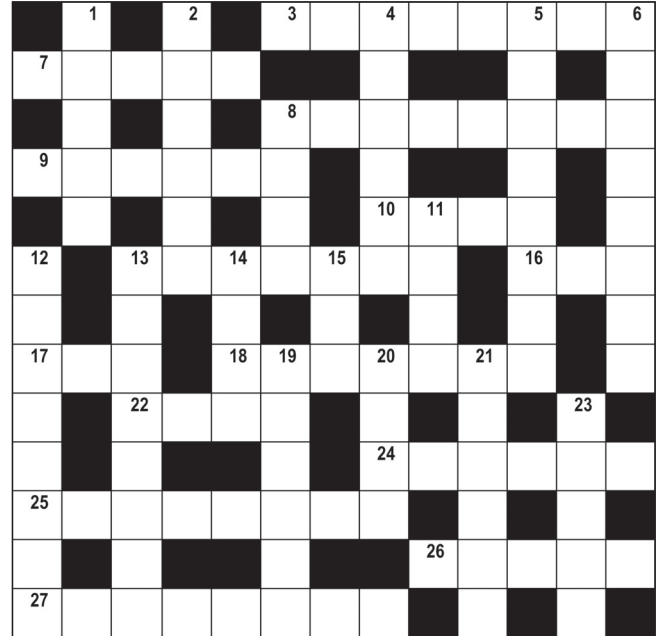
Історії про винахідливість радянських «несунів» досі переповідають, як дотепні анекдоти. Одна з них розповідає, як чоловік, що працював на м'ясокомбінаті в морозильному цеху, спробував винести кілька кілограмів вирізки, примотавши їх до тіла лейкопластирем. А тут — партійні збори, присвя-

чені «несунам», і його садовлять у президію. Фінал цієї історії сумний — кількагодинне сидіння на зборах із льодяними компресами обернулося для крадія двостороннім запаленням легенів, від якого лікарі не змогли його врятувати.

А от 37-річна жителька штату Луїзіана Секонія Джонс відбулася лише штрафом та громадськими роботами. Хоча її винахід-

ливість (чи, швидше, нахабство) теж вражає. Зайшовши до відділу алкоголю в супермаркеті, вона почала напихати свою сумку пляшками з дорогими напоями, ігноруючи здивовані погляди працівників магазину та відвідувачів. Коли ж у сімці забракло місця, повнвата американка засунула ще дві пляшки в пазуху та в штани. Найцікавіше, що їй вдалося спокійно винести все це добро, розрахувавшись на касі лише за одну пляшку дешевого вина.

Однак далеко їй відійти не вдалося. За всіма маніпуляціями пані Джонс уважно спостерігали охоронці через камери стеження. Вони ж і затримали крадіжку за кілька метрів від супермаркету, вилучивши у неї аж 18 пляшок елітного алкоголю. Тепер жінка дає пояснення в поліції. А відео із записом її «викрадення по-американськи» б'є всі рекорди перегляду в інтернеті. ■

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №104

По горизонталі:

3. Вірш Михайла Лермонтова.
7. «Цвіте ..., цвіте ..., а цвіт опадає. Хто в любові не знається, той горя не знає» (народна пісня).
8. Анхель у Венесуелі, Учан-Су в Криму, Ніагара в Північній Америці.
9. Мітла для очищення димарів.
10. Доглядач мисливських собак.
13. Російський актор, який пішов добровольцем в українську армію.
16. Відомий польсько-данський фільм про історію Холокосту.
17. Скручені рулетом інгредієнти для приготування суші.
18. Популярна в Америці спортивна гра.
22. Біблійний цар, який хотів знищити новонародженого Ісуса Христа.
24. Знаменитий герой французького епосу про епоху Карла Великого.
25. Отруйний павук.
26. Міфічний плащ Зевса із козячої шкіри, що мала захисні властивості.
26. Офіційна фаворитка французького короля Людовика XV.

по сіль. **11.** Простолоудин, який всіма силами намагається копіювати стиль життя аристократів.
12. Прилад для спостереження за подіями на поверхні води з підводного човна.
13. Мандрівник-богомалець, що подорожує святими місцями.
14. Село на Одещині, де розташований відомий винно-коньячний завод.
15. Біблійний праведник, рятівник людства від Всесвітнього потопу.
19. Король Східної Англії, причислений до лику святих.
20. Різновид рослин із певними якостями.
21. Спосіб ведення війни, який полягає в тривалому блокуванні постачання міста чи фортеці, щоб знекровити сили оборонців.
23. Яйце воші.

По вертикалі:

1. Антагоніст янгола.
2. Тотемний птах, символ Полісся.
4. Популярна марка болгарських цигарок.
5. Російська золота монета, еквівалентна десяти карбованцям.
6. Вертикальна вісь в системі координат.
8. Тяглова сила, яку зазвичай використовували чумаки, їдучи в Крим

Кросворд №103 від 29 серпня

Наступний номер «Україна молода» вийде в п'ятницю—суботу, 1—2 вересня

ПРИКОЛИ

Чоловік після вчорашнього сидить на пеньку, задумливо курить і дивиться, як дружина копає картоплю:

— Не народила ти мені сина, зараз би допомога була.

Дружина:
— Звичайно, зараз би удвох курили.

***
— Блондинка втомилася й купила в аптеці дорогі ліки для стимуляції мозку. Прийшовши додому, вона прочитала склад ліків.

— Це просто екстракт розмарину і кропу, — поскаржилася вона чоловікові. — Я витратила стільки

грошей на те, що росте в нас на дачі!

— Бачиш, — відповів чоловік, — ти вже порозумнішала.

***
— Слухай, а навіщо навесні годинник на годину вперед переводять?

— Для економії енергії за рахунок продовження світлого часу доби.

— Тоді чому календар на день уперед не переводять?

— Навіщо?
— Для економії енергії за рахунок скорочення опалювального сезону!

ПОГОДА

31 серпня за прогнозами синоптиків

Київ: мінлива хмарність, без опадів. Вітер північний, 5-10 м/с. Температура вночі +9...+11, удень +21...+23.

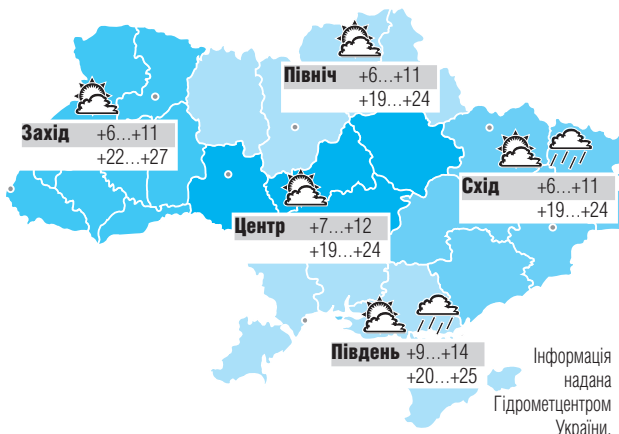
Миргород: без істотних опадів. Уночі +9...+11, удень +19...+21.

Вінниця: без опадів. Уночі +7...+9, удень +21...+23.

Одеса: без опадів. Уночі +13...+15, удень +22...+24.

29 серпня температура води в Чорному та Азовському морях становила 19-24 градуси, у Дніпрі біля Києва — 19.

Курорти Карпат: невелика хмарність, без опадів. **Трускавець:** уночі +6...+8, удень +23...+25. **Моршин:** уночі +8...+10, удень +24...+26.

Інформація надана Гідрометцентром України.

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса:

03047, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефон для довідок:

т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро:

т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації:

т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: http://www.umoloda.kiev.ua

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;

права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;

міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;

економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;

медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;

соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;

спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,

«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!»,

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт»,

«Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою Д друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:

«Преса України» — у Києві

Зам. 3009104

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 578

Верстка та виготовлення фотоформ —

комп'ютерний центр

редакції «УМ»,

тел.: 454-87-71

Газета виходить

у вівторок, середу, четвер,

п'ятницю—суботу (спільний номер)

Тираж 86734